

รายงานการศึกษา
เรื่อง
ความเชื่อมั่น
ในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ประจำปี 2557

สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ

รายงานการศึกษา
เรื่อง
ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ประจำปี 2557

ประเภทหนังสือ เอกสารรายงานการศึกษา

ชื่อภาษาไทย รายงานการศึกษา เรื่อง ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

คณะผู้จัดทำ (1) ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
(2) คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 272/2557 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2557

ที่ปรึกษา พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
นางศิวาพร ชื่นจิตต์ศิริ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
พันตำรวจโท ชินโชติ พุฒिवรรธธาดา ผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

เรียบเรียง นางสาววัชรา ไชยสาร เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการพิเศษ
นายวรวิทย์ รักษาวงศ์ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
นายอดิเรก คิธธรรมรักษ์ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติการ

พิสูจน์อักษร นายพันธมิตร ช่วยบำรุง เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ

สนับสนุนการจัดทำและเผยแพร่

นายอัครเมศวร์ ทองนวล	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
นางนันทนา เครื่องหงส์	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุนันทา หงส์ประภักดิ์	ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ
นางสาวจันทร์จิรา เฉลิมวุฒิสักดิ์	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
พันตำรวจตรีหญิงวารุณี คำวะรัตน์	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
นายชาญชัย แก้วประดับ	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
นายสิทธิชัย มิ่งเมือง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
นางสาวกนกวรรณ หงษ์น้อย	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

128 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. 10210 โทร. 02 142 2765

Web site : <http://www.dsi.go.th/>

ปีที่จัดพิมพ์ มกราคม 2557

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(ก)
สารบัญ	(l)
สารบัญตาราง	(IV)
สารบัญภาพ	(VI)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(1)
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
3. กรอบแนวคิดในการศึกษา	3
4. ขอบเขตของการศึกษา	3
5. ระยะเวลาการดำเนินการ	4
6. แผนและขั้นตอนการดำเนินการ	4
7. นิยามศัพท์	5
8. ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	7
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรม	17
3. บทบาทหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	28
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	47
1. วิธีการศึกษา	47
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	47
3. การดำเนินการ	49
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	50
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	51

(1)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6. สถิติที่ใช้ในการศึกษา	52
7. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา	52
บทที่ 4 ผลการศึกษา	53
1. การวิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงปริมาณ	53
2. การวิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ	59
3. การอภิปรายผล	65
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	69
1. บทสรุป	69
2. ข้อเสนอแนะ	72
เอกสารอ้างอิง	73
ภาคผนวก	
ก. ผลการพิจารณารางวัลผลงานวิจัยดีเด่นกระทรวงยุติธรรม ประจำปี ๒๕๕๗	
ข. แบบสำรวจ	
ค. ขออนุมัติโครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน	

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ผลการดำเนินคดีและมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่ปกป้อง รักษา เรียกคืนให้แก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2557	40
ตารางที่ 2	ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำแนกตามหลักธรรมาภิบาล	43
ตารางที่ 3	ระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	43
ตารางที่ 4	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	48
ตารางที่ 5	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	53
ตารางที่ 6	ความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	55
ตารางที่ 7	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	56
ตารางที่ 8	ความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	57
ตารางที่ 9	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	58
ตารางที่ 10	เปรียบเทียบความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2553 – 2556	66

(VI)

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดของการศึกษา	3
ภาพที่ 2	กระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	38

กิตติกรรมประกาศ

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามตัวชี้วัดและตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ซึ่งการดำเนินโครงการนี้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี ด้วยการสนับสนุนของผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษในทุกกระดับ และบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษทุกท่าน

นอกจากนั้น ยังได้รับความร่วมมือจากผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ที่ได้กรุณาเข้าร่วมการประชุมสัมมนาและตอบแบบสำรวจให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษานี้เป็นอย่างยิ่ง

คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนทำให้การศึกษาตามโครงการนี้บรรลุผลสำเร็จ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการศึกษา เรื่อง “ความเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีพิเศษและภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอบสวนคดีพิเศษให้เป็นที่มาตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมถึงยกระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษต่อไป.

คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชน
ต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตุลาคม 2557

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำการศึกษาความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 โดยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างการสำรวจเชิงคุณภาพและการสำรวจเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นและการประชุมรับฟัง/แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2557 ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 169 คน ซึ่งมีผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 55.03 ของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาฯ ทั้งหมด

ผลการสำรวจเชิงปริมาณ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อผลงานด้านการสืบสวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.00 ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมา คือ (1) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น และ (3) การบันทึก ถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 76.20 ($\bar{x} = 3.81$), 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) และ 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ สำหรับสำหรับกระบวนการสืบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ($\bar{x} = 3.60$)

ส่วนกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.80 ($\bar{x} = 3.64$) โดยการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน เป็นกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.60 ($\bar{x} = 3.78$) รองลงมา คือ (1) การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย (2) การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย และ (3) การพิจารณาทำความเห็นและสรุปรายงานการสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 74.00 ($\bar{x} = 3.70$), 73.80 ($\bar{x} = 3.69$) และ 73.80 ($\bar{x} = 3.69$) ตามลำดับ สำหรับกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.40 ($\bar{x} = 3.52$)

สำหรับการสำรวจเชิงคุณภาพจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้แทนแต่ละภาคส่วนสรุปได้ดังนี้

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติงานร่วมกับภาคประชาชนทำให้สามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเรื่องเด็กและสตรี ปัญหามลพิษและการลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตราย และ

(2)

ปัญหาชาวเลราไวซ์ ซึ่งเป็นปัญหาหรือรังในสังคมไทย โดยเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เข้าปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน โดยได้มีการร่วมประชุมหารือแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำให้การสืบสวนสอบสวนมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

(2) การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องประสบกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทำให้ต้องเผชิญกับแรงกดดันจากหลายด้าน แต่เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษต่างก็มีความตั้งใจและจริงจังในการทำงาน ทำให้สามารถช่วยเหลือประชาชนและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

(3) กรมสอบสวนคดีพิเศษทำงานเชิงรุกที่ใกล้ชิดกับประชาชน จึงเป็นหน่วยงานซึ่งเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ โดยบุคลากรที่มีศักยภาพ มีความจริงจังในการทำงาน มีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และมีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องทั้งในระดับของผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการ ทำให้ทราบถึงต้นตอของปัญหา มีการสำรวจติดตามปัญหาโดยร่วมกับชุมชน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ประชาชนจึงมีความเชื่อมั่นว่า มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนในเชิงลึก และกว้างขวาง โดยการทำงานร่วมกับภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย มีการบูรณาการร่วมกัน ก่อให้เกิดผลการทำงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และใช้งบประมาณไม่มาก แต่การทำงานร่วมกับชุมชน โดยจะมีตัวแทนหรือผู้นำในการเรียกร้องเข้าไปร่วมทำงานด้วยเป็นการเปิดเผยตัว ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความเสี่ยงตกอยู่ในอันตราย และทำให้เกิดแรงกดดันกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องมีมาตรการดูแลบุคคลเหล่านี้ด้วย

(4) ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีพิเศษคลาดเคลื่อน และการกำหนดให้คดีใดบ้างเป็นคดีพิเศษยังไม่ชัดเจน เพราะบางคดีก่อให้เกิดผลเสียหายร้ายแรง เช่น คดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็นคดีพิเศษและคณะกรรมการคดีพิเศษไม่ได้รับเป็นคดีพิเศษ ทำให้ไม่มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะดังกล่าวได้อย่างมีรวดเร็ว ประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

(5) การทำงานในช่วงแรกของกรมสอบสวนคดีพิเศษยังถือว่าผลงานคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญายังมีน้อย โดยที่ปัญหาด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่มีมูลค่าสูงและมีผลกระทบในวงกว้าง กล่าวคือ บริษัทที่ผลิตสินค้าแล้วมีการละเมิดเครื่องหมายการค้า สินค้าขายไม่ได้ต้องยกเลิกกิจการ ลูกจ้างตกงาน เป็นหนี้สิน โดยเฉพาะหากละเมิดเครื่องหมายการค้าจากต่างประเทศ ก็จะมีผลกระทบกับคนทั้งประเทศ โดยมีผู้ได้รับผลประโยชน์อยู่เพียงกลุ่มคนกลุ่มเดียว ขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดด้านทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ต่อเนื่อง โปร่งใส และตรวจสอบได้

(6) กรมสอบสวนคดีพิเศษมีระบบในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเข้าถึงพื้นที่ที่มีการแจ้งเรื่องร้องเรียนได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่หน่วยงานอื่นเข้าไม่ได้ หรือไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้กรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถปิดคดีได้เร็ว แต่ที่ผ่านมา เมื่อเทียบกับจำนวนการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นจริง และมูลค่าความเสียหาย จำนวนคดีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการจึงยังถือว่ามียังมีจำนวนน้อย ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงหวังพึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างมาก

ซึ่งนอกจากจะช่วยในการสืบสวนสอบสวนแล้ว การมีกรมสอบสวนคดีพิเศษยังทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ลดการข่มขู่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ง่ายต่อการดำเนินคดีมากขึ้น

(7) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรต้องมีการขยายงานรองรับปัญหาสถานการณ์อาชญากรรมที่เป็นคดีพิเศษ และต้องขยายศักยภาพเหมือน FBI ต้องสร้างภาพลักษณ์การทำงานที่น่าเกรงขามและความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย

(8) ปัจจุบันการค้ำมนุษย์มีความสลับซับซ้อนและมีความเกี่ยวโยงเครือข่ายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ หรือกรณีที่มีผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง การมีกรมสอบสวนคดีพิเศษทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนในเชิงลึกได้มากกว่าหน่วยงานอื่น แต่ขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษคงไว้ซึ่งความตรงไปตรงมา ไม่เห็นแก่พวกพ้อง การทำงานด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ต้องมีการประสานงานอย่างรวดเร็ว จึงจะช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายได้

(9) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรทำคดีเกี่ยวกับกรณีพิพาทเกี่ยวกับพื้นที่ทำกินหรือที่อยู่อาศัยและการคุกคามเกี่ยวกับสิทธิในที่ที่ดินเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยการทำงานร่วมกับชุมชน จะได้รับข้อมูลจากหลายๆ ภาคส่วนทำให้การทำงานประสบความสำเร็จได้

(10) บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญพิเศษที่เรียกว่า “สหวิชาชีพ” โดยการทำงานร่วมกันของบุคลากรจากหลากหลายสาขา ผนวกความรู้กันหลากหลายวิชา นำไปสู่การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์สิทธิ์และแก้ไขปัญหได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม การที่โครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ภายใต้อำนาจนักการเมือง ระบบการคัดเลือกคดีพิเศษไม่มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ทำให้มีความซ้ำซ้อน การพิจารณาคดีขาดความโปร่งใส เป็นธรรม บางครั้งถูกนำไปเป็นประเด็นทางการเมือง ตลอดจนการตรวจสอบไม่สามารถกำกับให้มีความโปร่งใส ยุติธรรมในการพิจารณาคดีได้ ทำให้การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษถูกสังคมเคลือบแคลงสงสัยว่าอาจถูกแทรกแซงจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จึงมีข้อเสนอให้มีการปรับโครงสร้างกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งในส่วนของสายการบังคับบัญชากรมสอบสวนคดีพิเศษ และคณะกรรมการคณะกรรมการคดีพิเศษ ให้มีความเป็นอิสระในการทำงาน และปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง และที่สำคัญ คือ การกำหนดลักษณะของความผิดที่จะรับเป็นคดีพิเศษ หรือกำหนดให้คดีใดเป็นคดีพิเศษให้มีความชัดเจน และมีเหตุผลในการรับเป็นคดีพิเศษ

นอกจากนั้น ยังเห็นควรปรับปรุงระบบการสืบสวนสอบสวนและการทำความเข้าใจทางคดีให้ถูกต้องและยุติธรรม และปรับเกณฑ์การพิจารณาการปรับย้าย และเลื่อนตำแหน่งข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ขจัดปัญหาระบบอุปถัมภ์แก่พรรคพวก

2. ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ได้จากการประชุมสัมมนาดังกล่าวสรุปแนวทางการพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้

(4)

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรจัดให้มีระบบการแจ้งความคืบหน้า และผลการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเร่งด่วน

(2) เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษและตามที่กฎหมายกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทั่วถึง เป็นกลางและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย จึงเห็นควรแก้ไขพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) หลักเกณฑ์และวิธีการรับเป็นคดีพิเศษ ต้องมีความ ชัดเจน โดยการกำหนดกรอบในการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ รับเป็นคดีพิเศษ

2) องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.)

3) หลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาหรือคัดเลือกผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(3) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับ “คดีพิเศษ” และ “อำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” รวมทั้งเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงและใช้บริการ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากยิ่งขึ้น

(4) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรปฏิบัติหน้าที่ในงาน “คดีพิเศษ” ที่ต้องใช้เทคนิคและทักษะความชำนาญในการสืบสวนสอบสวนแบบ “สหวิชาชีพ” ที่มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน รวมทั้งที่มีผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชน ตลอดจนความมั่นคงของประเทศในมิติต่าง ๆ เป็นสำคัญ

บทที่ 1

บทนำ

ในบทนี้เป็นการนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา กรอบแนวคิดของการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา ระยะเวลาดำเนินการ แผนและขั้นตอนการดำเนินการ นิยามศัพท์ และประโยชน์ที่ได้รับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และโดยที่ดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดอาญาดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวเป็นการเฉพาะที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องยึดหลักกฎหมาย วางตนเป็นกลาง รักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในการพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

ตลอดเกือบ 12 ปีที่ผ่านมา กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติหน้าที่จนมีผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศ จนมีผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน โดยนับแต่การจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษจนถึงปัจจุบัน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง ปี พ.ศ. 2557) ผลการดำเนินคดีและมูลค่าความเสียหาย หรือผลประโยชน์ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำหน้าที่ปกป้อง รักษา เรียกคืนให้แก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน มีมูลค่ามากถึง

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

จำนวน 195,115,297,995.38 บาท¹ แล้ว ซึ่งได้มีการติดตามผลการปฏิบัติราชการและปรับปรุงการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่อง โดยการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชน เพื่อนำผลที่ได้จากการสำรวจไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

อนึ่ง ปัจจุบันการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดการกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นคดีพิเศษ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ บังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม อันจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับการปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมที่เป็นคดีพิเศษ มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสะดวกสบาย อีกทั้งหากมีการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษเกิดขึ้น ก็มีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับการอำนวยความสะดวกและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ อันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และความมั่นคงของประเทศในด้านอื่นๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของประเทศ ทำให้ประเทศมีความมั่นคง และมีเสถียรภาพสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นภัยคุกคาม ทั้งจากภายในประเทศและจากภายนอกประเทศได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ และให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคงของประเทศในมิติของการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (Stakeholder Domestic) ตัวชี้วัดระดับองค์กร (DSI 01) “ร้อยละความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” และตัวชี้วัดระดับหน่วยงาน (DSI 011) “ระดับความสำเร็จของการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ให้สัมฤทธิ์ผล สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษจึงจัดทำโครงการการศึกษา เรื่อง “การสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้เพิ่มมากขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และศึกษาวิเคราะห์ข้อคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2.2 เพื่อจัดทำรายงานการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

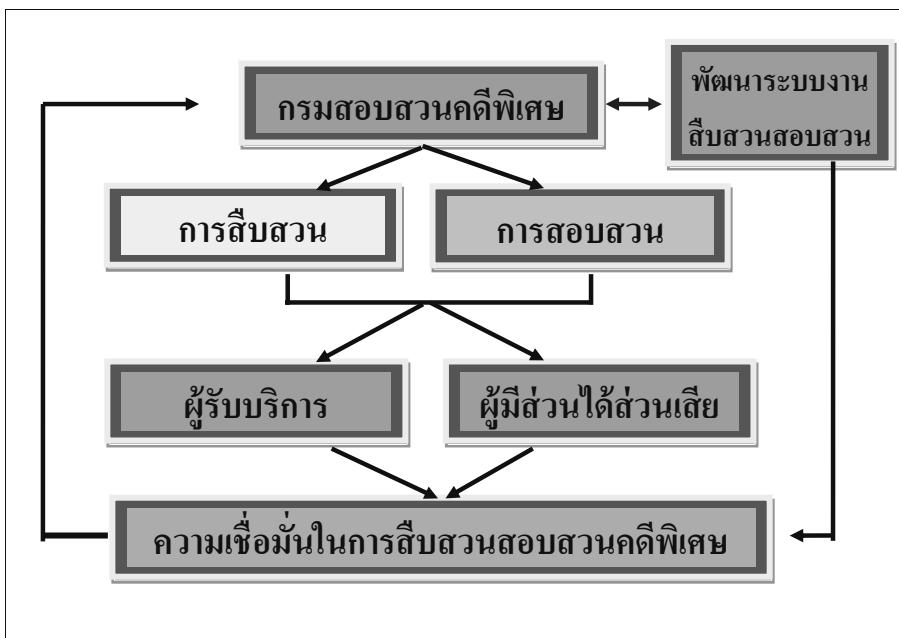
¹ สำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, กันยายน 2557.

2.3 เพื่อนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษานี้ ไปบูรณาการเพื่อปรับปรุงการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ทั้งนี้ การดำเนินการศึกษาตามโครงการนี้ถือเป็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

3. กรอบแนวคิดของการศึกษา

กรอบแนวคิดของการศึกษาคำนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

4. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของศึกษาตามกรอบแนวคิดที่นำเสนอข้างต้น ซึ่งจำแนกตามภารกิจการสืบสวนออกเป็น 6 กระบวนงาน และจำแนกภารกิจการสอบสวน 12 กระบวนงาน ดังจะกล่าวในรายละเอียดในบทต่อไป

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

สำหรับกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ซึ่งคณะทำงานตามโครงการการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 272/2557 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2557 ได้พิจารณาหน่วยงาน/รายชื่อบุคคลให้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา เพื่อเรียนเชิญมาเข้าร่วมสัมมนาเพื่อสำรวจ/รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และให้ผู้ศึกษาจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

5. ระยะเวลาการดำเนินการ

ในการศึกษานี้ มีระยะเวลาการดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม – 30 กันยายน 2557

6. แผนและขั้นตอนการดำเนินการ

ลำดับที่	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2557												
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1	ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ขออนุมัติโครงการ และแต่งตั้งคณะทำงาน				←	→								
2	จัดทำแผนการดำเนินโครงการ และการออกแบบสำรวจ				←	→								
3	จัดประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานและแบบสำรวจ						←	→						
4	ดำเนินการทดสอบแบบสำรวจ ปรับปรุงแบบสำรวจ และจัดเก็บข้อมูล							←	→					
5	จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง							←	→					
6	จัดเก็บข้อมูล ประมวลผลและวิเคราะห์ผลการศึกษา								←	→				
7	จัดทำ (ร่าง) รายงานการศึกษา พร้อมข้อเสนอแนะ									←	→			

ลำดับที่	กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2557											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
8	จัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการศึกษาต่อสาธารณะ											↔	
9	จัดทำรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้น เสนอต่อผู้บริหาร											↔	
10	เผยแพร่ผลการศึกษาในรูปแบบของเอกสารเผยแพร่และสื่ออิเล็กทรอนิกส์												◀

7. นิยามศัพท์

คดีพิเศษ หมายถึง คดีความผิดทางอาญาที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21 พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547²

การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด³

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น การสอบปากคำ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การตรวจผู้เสียหายและผู้ต้องหา การทำภาพถ่าย การวาดภาพจำลอง การพิมพ์ลายนิ้วมือ เป็นต้น และการดำเนินการอื่นตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ เช่น การส่งประเด็นไปสอบสวน การขึ้นสูตรพลิกศพ การควบคุม การปล่อยชั่วคราว การยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายขัง การยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายปล่อยผู้ต้องขัง การผัดฟ้อง และการฝากขัง ทั้งนี้ เพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ⁴

ความเชื่อมั่น หมายถึง การมีศรัทธา เชื่อถือในคุณค่า ความสามารถ ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง ความยุติธรรม หรือความเชื่อถือได้

² พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 3

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10)

⁴ ประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ตอนท้ายซึ่งแก้ไขโดยประมวลวิธีพิจารณาความอาญาฉบับที่ 22 พ.ศ. 2547

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ผู้รับบริการ หมายถึง ผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (สำนักงาน ป.ป.ช.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)⁵

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้แก่ ผู้ร้องทุกข์ พยาน ผู้ต้องหา และผู้เสียหาย⁶

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

8.1 ทราบระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และทราบระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษในแต่ละกระบวนการงาน

8.2 การศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษมากยิ่งขึ้น

8.3 การนำผลการศึกษาความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษานี้ ไปบูรณาการเพื่อปรับปรุงการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

⁵ ประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

⁶ เรื่องเดียวกัน.

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรม บทบาทหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

1.1 หลักการและพื้นฐานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

1.1.1 หลักการ

“...กฎหมายทั้งปวงนั้น เราบัญญัติขึ้นเพื่อใช้เป็นปัจจัยสำหรับรักษาความยุติธรรม กล่าวโดยสรุป คือ ใช้เป็นแบบแผนแห่งความประพฤติปฏิบัติของมหาชนสถานหนึ่งกับใช้เป็น แม่บทในการพิจารณาตัดสินความประพฤติปฏิบัตินั้นๆ ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรงอีกสถานหนึ่ง โดยที่กฎหมายเป็นแค่เครื่องมือในการรักษาความยุติธรรมดังกล่าว จึงไม่ควรที่จะถือว่ามี ความสำคัญยิ่งไปกว่าความยุติธรรม หากควรจะต้องถือว่าความยุติธรรมมาก่อนกฎหมายและอยู่เหนือกฎหมาย การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีใดๆ โดยคำนึงถึงแต่ความถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น จะไม่เป็นการเพียงพอจำต้อง นึกถึงความยุติธรรม ซึ่งเป็นจุดประสงค์ด้วยเสมอ...”⁷

1.1.2 ความยุติธรรมตามกฎหมาย (Justice according law)

ความยุติธรรม (Justice) หมายถึง ความเที่ยงธรรม ความชอบธรรม และความชอบด้วยเหตุผล⁸

กฎหมาย (legality) ต้องมีความชอบธรรม (legitimacy) โดยการใช้อุบายพิธีของผู้บังคับใช้กฎหมายจะเป็นการแก้ไขคุณลักษณะที่ตายตัว (rigidity) และลดความแข็งกระด้างของกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ หากกฎหมายขัดแย้งกับความยุติธรรมในลักษณะ ที่ตัวบทกฎหมายที่ถูกบัญญัติขึ้นไว้อย่างไม่ยุติธรรม หรือการที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย บังคับใช้ตัวบทกฎหมายที่ยุติธรรมอย่างไม่ยุติธรรม (Misconduct) กรณีดังกล่าว การใช้อุบายพิธีจะเป็นการบรรเทาเบาบางความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ซึ่งในหลักการพื้นฐานต้องยึดไว้ในหลักความยุติธรรม

⁷ พระบรมราชโองการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในพิธี พระราชทานประกาศนียบัตรแก่นักศึกษาเนติบัณฑิต 7 สิงหาคม 2515

⁸ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

1.1.3 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Ideology in criminal procedure)

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา หมายถึง การดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ในการบังคับใช้กฎหมายทางอาญา เช่น หน่วยงานตำรวจ หน่วยงานอัยการ หน่วยงานศาล หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและการวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นกระบวนการชั้นสืบสวนสอบสวน พิจารณา พิพากษา หรือบังคับคดีหรือกระบวนการอื่นใดจะยังให้เกิดความยุติธรรมในสังคม⁹

1.1.4 กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการบริการสาธารณะ

การดำเนินกิจการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นภารกิจหนึ่งของรัฐซึ่งถือว่าการจัดการบริการสาธารณะ (public service) ของรัฐให้แก่ประชาชน ทั้งนี้ การจัดการบริหารสาธารณะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ภารกิจหลัก¹⁰ คือ

1) ภารกิจพื้นฐาน (primary function) ในภารกิจพื้นฐานสามารถแบ่งการดำเนินงานของรัฐออกได้เป็น 3 ลักษณะ

(1) ภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยในชุมชน ที่เป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐ เช่น การรักษาความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่มีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่างๆ เป็นผู้ดำเนินการ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ที่มีหน่วยงานดำเนินเศรษฐกิจและการคลังเป็นผู้ดำเนินการ เป็นต้น

(2) ภารกิจในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยจากการประทุษร้ายที่มีแหล่งมาจากภายนอกประเทศ ที่เป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยที่เป็นการป้องกันภัยหรืออันตรายที่มาจากภายนอกราชอาณาจักร รวมถึงการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ เช่น การป้องกันภัยอันตรายจากนอกประเทศ โดยหน่วยงานทหาร ที่เป็นการรักษาความมั่นคง การสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ที่เป็นการรักษา การรับรอง การยอมรับจากนานาประเทศ และการค้าระหว่างประเทศที่เป็นการรักษาดุลยภาพการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

(3) การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งรัฐหรือการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่สังคม ที่เป็นการรักษาความเป็นธรรมแก่ประชาชนภายใต้การปกครองของรัฐ เช่น การพิจารณาพิพากษาคดี เป็นต้น

2) ภารกิจลำดับรอง (secondary function) สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ

⁹ ศึกษาเพิ่มเติมใน น้ำแท้ มีบุญสร้าง. (กันยายน-ตุลาคม 2557). หลักการพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. *มูลนิธิ*, 11 (5), 46 - 60.

¹⁰ พงษ์ธร ธัญญสิริ. กระบวนการและการบริหารงานยุติธรรมไทย. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2556.

- (1) การส่งเสริมสวัสดิภาพให้แก่ประชาชนและชนในชาติ
- (2) การกระจายความมั่นคงให้กับชนในชาติ โดยกิจกรรมดังกล่าว อาจจะเป็นการจัดการศึกษา การรักษาพยาบาล การขนส่ง การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ การประกัน การว่างงาน เป็นต้น

หลักเกณฑ์การจัดการบริการสาธารณะของรัฐที่เป็นฐานคติของการ ดำเนินการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) การบริการสาธารณะ ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ตรงเวลาและ ต่อเนื่องเพราะบริการสาธารณะเป็นสิ่งจำเป็นของประชาชน ประชาชนต้องการ บริการสาธารณะ ตลอดเวลา
- 2) การบริการสาธารณะที่จัดทำขึ้นต้องให้เอกชนและภาคประชาชน มีสิทธิได้รับประโยชน์โดยเท่าเทียมกัน
- 3) การบริการสาธารณะจะต้องปรับให้เหมาะสมและเพียงพอกับความ ต้องการของประชาชนตลอดเวลา โดยคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้ บริบทของสังคมไทย

1.1.5 หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน

การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจน หมายถึง การทำงานสำเร็จลุล่วงไปโดยมีปัจจัยที่จำเป็นต่อการบริหาร คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) โดยรวมเรียกว่า 4 M แต่ต่อมาได้มีองค์ประกอบที่สำคัญเข้ามาอีกหลายประการ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ระยะเวลา เป็นต้น จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารงาน¹¹

1) ลักษณะสำคัญของการบริหารงาน

(1) วัตถุประสงค์ของการบริหารงาน ในภาคธุรกิจของเอกชน วัตถุประสงค์ของการบริหารงานโดยทั่วไป ได้แก่ การแสวงหากำไรของผู้ประกอบการส่วนใน ภาครัฐกิจ วัตถุประสงค์ของการบริหารงานโดยทั่วไป ได้แก่ การบริการสาธารณะของภาครัฐให้แก่ ประชาชน โดยกระบวนการยุติธรรมมีวัตถุประสงค์ในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขแก่ประชาชน รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

(2) ปัจจัยนำเข้าในการบริหารงาน มีปัจจัยที่สำคัญ คือ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ อำนาจ หน้าที่ เวลา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

¹¹ อุทัย เลหาวิเชียร. 2544. เอกสารการสอน ร.อ. 600 หลักการจัดการ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(3) กระบวนการบริหารงาน ควรจะประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ 9 ประการ คือ นโยบาย (Policy) อำนาจหน้าที่ (Authority) การวางแผน (Planning) การจัดรูปร่างงาน (Organizing) การดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากร (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Co-ordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) หรือที่รวมเรียก เป็นภาษาอังกฤษได้โดยย่อว่า PAPOSDCORB โดยความหมายโดยย่อดังนี้

1. นโยบาย (Policy) หมายถึง นโยบายที่จะใช้ในการบริหารงาน ตลอดจนวิธีการกำหนดนโยบายดังกล่าวนี้ด้วย

2. อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง อำนาจหน้าที่ของแต่ละระบบงาน ตลอดจนการมอบหมายอำนาจหน้าที่ในระบบงานเหล่านั้นด้วย

3. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนที่จะดำเนินการ ตามนโยบายที่กำหนดไว้ เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นสอดคล้องต้องกัน กับนโยบาย การที่จะได้แผนงานที่ถูกต้อง จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการ วางแผนและการคาดการณ์หรือทำนายเหตุการณ์ในอนาคตด้วย

4. การจัดรูปร่างงาน (Organizing) หมายถึง การจัดรูปร่างของระบบงานต่างๆ ในการจัดรูปร่างนี้สิ่งที่ควรนำมาพิจารณาประกอบด้วย คือ วิธีการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดรูปร่างและวิธีการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องต้องกัน ในการจัดรูปร่างดังกล่าวนี้ อาจมีการพิจารณาในด้านการควบคุมการปฏิบัติงานหรือ ในด้านของความสอดคล้องต้องกัน ในการจัดรูปร่างดังกล่าวนี้ อาจมีการพิจารณา ในด้านการควบคุมการปฏิบัติงานหรือในด้านการแบ่งงาน เช่น หน่วยงานหลัก (line) หน่วยงานที่ปรึกษา (staff) และหน่วยงานสนับสนุน (auxiliary)

5. การดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากร (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลที่มีความรู้และความสามารถมาบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน และอาจจะครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินการกับบุคลากร เช่น การสรรหาบุคคลกรบรรจุและแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรม การกำหนดค่าตอบแทน การให้พ้นจากงาน หรือการเลิกจ้าง และการให้บำเหน็จบำนาญ

6. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การควบคุมงาน และการนิเทศงาน รวมตลอดถึงศิลปะในการบริหารงาน เช่น ความเป็นผู้นำ (leadership) มนุษยสัมพันธ์และการจูงใจ นอกจากนี้ การอำนวยการยังหมายรวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ และการมอบอำนาจหน้าที่อันเป็นหลักสำคัญยิ่ง ในการบริหารงานด้วย

7. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การทำให้งานดำเนินไปโดยสะดวกและเรียบร้อยโดยร่วมแรงและร่วมใจกับฝ่ายต่างๆ รวมตลอดถึงการทำงานเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องต่างๆ นักบริหารจำเป็นต้องศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประสานงานแบบต่างๆ นอกจากนี้ยังต้องจัดให้มีระบบ การประสานงานที่ดีในหน่วยงานของตนและกับหน่วยงานอื่นๆ ด้วย สิ่งที่จะช่วยให้การประสานงานดำเนินไปด้วยดี คือ การติดต่อสื่อสารที่ดี

8. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดถึงการประชาสัมพันธ์ผลงานด้วยกิจกรรมทั้งหมดนี้ มีส่วนสัมพันธ์ต่อเนื่องกับการติดต่อสื่อสารเป็นอันมาก

9. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณและการจัดงบประมาณ ซึ่งเป็นกระบวนการสุดท้ายของการบริหารงานที่สำคัญ อีกประการหนึ่งนักบริหารจะต้องมีความรู้และความเข้าใจระบบงบประมาณ ตลอดถึงกระบวนการในการจัดงบประมาณและการเงิน และการใช้วิธีงบประมาณเป็นเครื่องมือในการวางแผนและควบคุมงานด้วย

1.1.6 การบริหารงานยุติธรรม

การบริหารงานยุติธรรมหมายความว่า การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการในการอำนวยความสะดวกการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม การคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชน การบังคับตามกฎหมายและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน แต่ไม่รวมถึงอำนาจอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลและการดำเนินการของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ¹²

1.1.7 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา

การบริหารงานภาคราชการต้องมีกระบวนการบริหาร (process) เพื่อใช้ปัจจัยนำเข้า และเมื่อกระบวนการต่างๆ ดำเนินการไปแล้ว ก็จะได้ผลผลิตหรือสิ่งที่ได้ออกมา (output) ย่อมจะต้องใช้องค์ประกอบหรือปัจจัยนำเข้าตลอดจนกระบวนการในการบริหารงานดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลผลิตหรือสิ่งที่ได้ออกมา คือ การคุ้มครองป้องกันสังคมด้วยการลดอาชญากรรม อย่างไรก็ดี ระบบงานยุติธรรมทางอาญาเป็นระบบงานที่ประกอบด้วยระบบงานย่อยหลายระบบซึ่งลักษณะแตกต่างจากระบบงานอื่นๆ และแตกต่างกันในหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างระบบยุติธรรมย่อยๆ ด้วยกันด้วย

ทั้งนี้ การบริหารงานยุติธรรมทางอาญาอาจจะมีการเปรียบเทียบให้เห็นภาพได้ว่าเปรียบเสมือนกระบวนการการซักผ้าที่มีกระบวนการแยกผ้าที่ใช้แล้วเพื่อมาทำกระบวนการซัก ที่จะเป็นการทำให้ผ้าสะอาดมีกลิ่นหอมสามารถใช้ได้ทันที กล่าวคือ กระบวนการแยกผ้าที่จะซักที่เป็นผ้าสีผ้าขาวออกจากกันจะได้ไม่มีการสีตกลีกัน เปรียบเสมือนการแยกอาชญากรแต่ละประเภทที่จะใช้กระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสม (กระบวนการยุติธรรมกระแสหลักหรือกระบวนการยุติธรรมทางเลือก) กระบวนการซักผ้าหรือการตั้งโปรแกรมเครื่องซักผ้า เปรียบเสมือนการกำหนด รูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับอาชญากรรมกระบวนการนำผ้าไปตากที่มีแดด เพื่อให้แห้งสะอาดไม่ให้มีกลิ่นอับไม่น่าสวมใส่ ไม่ให้อับชื้น เปรียบเสมือนกระบวนการยุติธรรมได้ดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจากระบบงานยุติธรรมแล้ว ออกไปสู่ชุมชน โดยที่กระบวนการยุติธรรมต้องคืนคนดีสู่สังคมและร่วมกับภาค ประชาชนเพื่อป้องกันไม่ให้คนดีดังกล่าวกลับสู่กระบวนการยุติธรรมอีก (ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้กระทำผิดซ้ำกลับเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมอีก)

¹² มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2549

อลัน อาร์คคอฟฟี (Alan R. Coffey) กล่าวว่า การบริหารงานยุติธรรมทางอาญาเป็นระบบงานที่ประกอบด้วยระบบงานย่อยหลายระบบ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากระบบงานอื่นๆ และแตกต่างกันในหน้าที่และความรับผิดชอบ ระหว่างระบบยุติธรรมย่อยๆ ด้วยกัน ด้วยการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาจึงมีกระบวนการพิเศษอีกมากมายหลายอย่าง¹³

ในการนี้ อลัน อาร์คคอฟฟี (Alan R. Coffey) ได้กล่าวถึงการบริหารงานยุติธรรมไว้โดยเฉพาะว่า ต้องประกอบด้วยปัจจัยเหตุ (input) กระบวนการ (process) และผลที่ได้ออกมา (output) ปัจจัยเหตุ ได้แก่ อาชญากรรมกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการทำงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ และทนายความ และผลที่ได้ออกมา ได้แก่ ป้องกันสังคมและการลดอาชญากรรมในสังคม โดยปัจจัยเหตุ ได้แก่ อาชญากรรม หรือการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายที่มีโทษทางอาญาซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การกระทำที่เป็นความผิดในหรือโดยตัวของมันเอง หรือ mala in se (ภาษาลาติน) เช่น ฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งทุกประเทศหรือทุกสังคมบัญญัติเป็นความผิดทางอาญา และการกระทำที่โดยทั่วไปที่ไม่เป็นความผิดแต่รัฐหรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญา หรือ mala prohibita (ภาษาลาติน) เช่น ความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบก พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิด พระราชบัญญัติพราหมณ์การค้าประเวณี พระราชบัญญัติการพนัน พระราชบัญญัติยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งความผิดประเภทนี้บางประเทศอาจบัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญา แต่อีกบางประเทศอาจไม่บัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญา

ปัจจัยเหตุดังกล่าว ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือความผิดสามัญประเภทหนึ่ง เช่น ฆ่าผู้อื่น ลักทรัพย์ และชิงทรัพย์ เป็นต้น และความผิดลหุโทษ (มีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) อีกประเภทหนึ่ง เช่น ดูหมิ่นซึ่งหน้า เป็นต้น ความผิดทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวนี้ตามกฎหมายฉบับเดียวกัน ยังจำแนกออกไปเป็นอีก 2 ประเภท คือ ความผิดต่อแผ่นดิน คือ รัฐเป็นผู้เสียหายเป็นความผิดที่ยอมความกันไม่ได้ เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ เป็นต้น ประเภทหนึ่ง และความผิดต่อส่วนตัว คือ เอกชนเป็นผู้เสียหาย เป็นความผิดที่ยอมความกันได้ ถ้าผู้เสียหายไม่ตั้งใจเอาความกับผู้กระทำความผิด รัฐจะลงโทษผู้กระทำความผิดไม่ได้กรณีความผิดต่อส่วนตัวนี้กฎหมายจะบัญญัติไว้ ในหมวดหรือมาตรานี้ๆ ว่า “ความผิดตามหมวดนี้หรือมาตรานี้เป็นความผิด อภัยความได้”

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกระบวนการที่สืบเนื่องต่อกันไปประดุจลูกโซ่และเข้าตามหลักบริหารงานยุติธรรมที่อลัน อาร์คคอฟฟี (Alan R. Coffey) กล่าวไว้คือ ปัจจัยเหตุ ได้แก่ อาชญากรรม ต่อมาถึงกระบวนการตั้งแต่การสืบสวนสอบสวนและจับกุมของตำรวจ การพิจารณาพิพากษา ไปถึงการปฏิบัติตามคำพิพากษาของ

¹³ Alan R. Coffey. *Juvenile Justice as a System Law Enforcement to Rehabilitation*. New Jersey : Prentice – Hall, Inc, 1976.

ศาลโดยสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานคุมประพฤติหรือเรือนจำ และผลที่ได้รับ คือ การคุ้มครองป้องกันสังคมด้วยการลดอาชญากรรม

เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมมีส่วนสัมพันธ์และสืบเนื่องต่อกัน ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในนโยบายการปฏิบัติงานในระบบหนึ่งระบบใด ผลของการเปลี่ยนแปลงในนโยบายนั้น อาจมีผลกระทบต่ออื่นถึงระบบงานอื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรมด้วยกัน ยกตัวอย่าง เช่น ถ้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีนโยบายในการปราบปรามอาชญากรรมโดยระดมจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวด การปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อระบบงานยุติธรรมอื่นๆ เช่น ศาลจะมีคดีมากขึ้นไป ไม่สามารถจะพิจารณาให้เสร็จไปในเวลาอันสมควร และเรือนจำของกรมราชทัณฑ์จะมีผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนและพิจารณาคดีมากมายจนล้นคุก เป็นต้น

1.2 ทฤษฎีว่าด้วยหลักการปฏิบัติของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในการอำนวยความสะดวก

1.2.1 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model)

ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมเป็นทฤษฎีที่ต้องการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยมุ่งควบคุม ระวังและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถจะควบคุมและปราบปรามอาชญากรรม หรือจับกุมอาชญากรรมมาลงโทษตามกฎหมายได้นั้น ย่อมเป็นการกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริต ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมที่ดีต้องมีสถิติการจับกุมสูงๆ เป็นหลักที่เน้นประสิทธิภาพ คือ การประสพผลสำเร็จโดยการลงแรงและลงทุนน้อยที่สุด และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วและเด็ดขาด โดยการค้นหาความจริงในกระบวนการยุติธรรมจะดำเนินการไปตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ ไม่หยุดชะงัก ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นการปฏิบัติงานประจำ และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีดุลยพินิจในการปฏิบัติตาม กฎหมายอย่างเต็มที่

1.2.2 ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (Due Process Model)

ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมเป็นหลักที่ตรงข้ามกับทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม คือ ในการปฏิบัติหน้าที่ต้องยึดหลักนิติธรรม เน้นการคุ้มครองสิทธิบางอย่างของประชาชน มากกว่าการพยายามป้องกันอาชญากรรม เป็นหลักการที่เน้นคุณภาพ คือ กระบวนการที่มีคุณภาพต้องเป็นกระบวนการที่ละเอียดอ่อน ซ้ำซ้อนและสามารถแก้ไขจุดบกพร่องของตัวเองได้ และมีมาตรฐานเป็นเช่นเดียวกันทุกกรณี ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมที่ดีต้องเน้นสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นหลักซึ่งต้องมีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ นอกเหนือจากแนวคิดทฤษฎีทั้งสองแล้วหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการดำเนินการยังคำนึงถึงการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์ กับระบบงานย่อยของชุมชน หมายความว่าหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนทั้งภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งระบบงานควบคุมอาชญากรรม เป็นระบบงานยุติธรรมนี้ คือ ให้หน่วยงานต่างๆ เหล่านี้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของระบบการป้องกันอาชญากรรมและการควบคุมอาชญากรรม โดยระบบงานนี้มีลักษณะสำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

1) การยอมรับว่าการบริหารงานยุติธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่ที่ควบคุมสังคมของสถาบันต่างๆ ในชุมชนทั้งหมด แนวความคิดนี้ตรงข้ามกับระบบงานยุติธรรมที่ทำหน้าที่ที่ควบคุมอาชญากรรมที่แยกตัวออกมาเป็นเอกเทศ ในแง่ที่ว่ามองเห็นระบบงานควบคุมอาชญากรรมเป็นส่วนสนับสนุน การควบคุมอย่างไม่เป็นทางการที่ทำโดยครอบครัว โรงเรียน และสถาบันทางศาสนา และทางสังคมอื่นๆ ซึ่งเมื่อร่วมกับสถาบันทางกฎหมายต่างๆ แล้วก็จะประกอบเข้าเป็นโครงสร้างทางสังคมทั้งหมด และในฐานะเป็นระบบงานย่อย หน่วยงานยุติธรรมต่างๆ จะรวมกันกับหน่วยงานย่อยอื่นๆ ที่ควบคุมสังคม รับผิดชอบในการที่จะทำให้ทุกคนหันมาเอาใจใส่กับผลประโยชน์ของชุมชน

2) การกำหนดเป้าหมายของระบบงาน เป้าหมายของระบบงานนี้ ไม่ใช่แต่เพียงการควบคุมอาชญากรรมอย่างเดียวอีกต่อไป แต่ทว่าเป็นการส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎหมายระบบงานนี้จะถือว่าการบังคับใช้กฎหมายเป็นหนทาง สุดท้าย และใช้เฉพาะกับรูปแบบของพฤติกรรมที่ไม่อาจควบคุมโดยการควบคุมอย่างไม่เป็นทางการได้ นอกจากนี้ แนวความคิดของระบบนี้ ยังชี้แนะว่าการบริหารงานยุติธรรมอาจเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาอาชญากรรมเมื่อมาตรการควบคุมอาชญากรรมก่อให้เกิดผลในทางตรงกันข้าม หรือขัดต่ออุดมการณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมเช่นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมประกอบอาชญากรรมเสียเอง

3) การรับรู้ขอบเขตของการใช้อำนาจบังคับตามกฎหมาย และของเทคนิคที่ใช้ในการควบคุมอาชญากรรม เป็นอีกลักษณะหนึ่งของระบบงานนี้ การบริหารงานยุติธรรมไม่อาจแก้ไขความยุ่งยากต่างๆ ที่ก่อขึ้นโดยพฤติกรรมเบี่ยงเบนทั้งหมดได้ในระยะยาว แนวความคิดของระบบนี้คือ พยายามใช้การควบคุมทางกฎหมายให้น้อยที่สุด ในเมื่อการควบคุมพฤติกรรมต่างๆ อย่างไม่เป็นทางการภายในชุมชน แสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอ

หลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องคำนึงถึงมีหลักการที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1) หลักสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ เช่น ตามมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 39 และมาตรา 40 เป็นต้น สิทธิเป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะเรียก ร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิจึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย เสรีภาพ เป็นสภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใด อย่างหนึ่งตามประสงค์ของตน (ไม่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่น) ทั้งนี้เหตุผลในการมีข้อจำกัดในสิทธิเสรีภาพ มี 2 ประการ คือ เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น เช่น มาตรา 45 และมาตรา 56 เป็นต้น และเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เช่น มาตรา 28 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 45 และมาตรา 64 เป็นต้น

2) หลักการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น ตามมาตรา 4 มาตรา 26 และมาตรา 28 เป็นต้น หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นคุณค่าที่ไม่ขึ้นกับเวลาสถานที่และต้องให้คุณค่าดังกล่าวมีผลตามกฎหมาย

3) หลักการความเสมอภาค เช่น ตามมาตรา 30 และมาตรา 31 เป็นต้น โดยบุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ซึ่งชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ทั้งนี้หลักความเสมอภาค เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนทุกคนได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันโดยองค์กรต่างๆ โดยสามารถแบ่งได้ 4 ประการ คือ เสมอภาคทั่วไปตามหลักกฎหมาย เสมอภาคเฉพาะเรื่อง เสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม และเสมอภาคในการรับบริการสาธารณะ

4) หลักประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก (Effectiveness) การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะต้องดำเนินการอย่างมีความคุ้มค่าและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจรวมถึงการใช้ทรัพยากรเช่น เจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งด้านงบประมาณอย่างคุ้มค่ากับเวลาและสิทธิและเสรีภาพ ที่ประชาชนต้องนำมาเข้าแลกกับความยุติธรรม

5) หลักความโปร่งใสและถูกตรวจสอบได้ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องสามารถที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานหรือเหตุผลในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่สามารถมีข้อสงสัยหรือข้อซักถามจากภาคประชาชนภาคเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ อาจจะต้องมีองค์กรที่มีความเป็นกลางหรือมีความเป็นอิสระที่สามารถเข้ามาดำเนินการ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้

6) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินการในหลายๆ ระดับ เช่น ระดับแรกสุดคือการถูกจัดการไปจนถึงระดับสูงสุด คือ ระดับการกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นช่องทางที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือเชื่อมั่น และเกิดความศรัทธาตามมาแก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ทั้งนี้ ประชาชนต้องมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น มาตรา 71 เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรา 73 เป็นต้น

1.3 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานยุติธรรม

1.3.1 กระบวนการยุติธรรมมีลักษณะที่ขาดนโยบายองค์กรรวม ทำให้ขาดผู้รับผิดชอบทางนโยบายทั้งกระบวนการอีกทั้งส่งผลกระทบต่อ การขาดเป้าหมาย และทิศทางในการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ

1.3.2 หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมบางหน่วยขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในบทบาทของตนเอง มีการทำงานซ้ำซ้อน

1.3.3 การเลือกปฏิบัติมีความไม่เสมอภาคในการอำนวยความสะดวกเป็นการปฏิบัติที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

1.3.4 กระบวนการยุติธรรมเผชิญกับปัญหาสังคมซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและการกำหนดยุทธศาสตร์ของกระบวนการยุติธรรม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปรับปรุงกฎหมายการพัฒนา วิชาการ และเทคโนโลยี เป็นต้น

1.3.5 สภาพเศรษฐกิจสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะที่กระบวนการยุติธรรมปรับตัวได้ค่อนข้างช้ารวมทั้งการยอมรับและนำเทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมก้าวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงเพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณของรัฐและวิถีคิดของบุคลากรที่คุ้นเคยกับการทำงานในระบบปิด

1.3.6 ผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้คดียาเสพติด คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และคดีเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มสูงขึ้นและกระบวนการยุติธรรมต้องเผชิญสภาพปัญหาอาชญากรรมที่มีลักษณะรุนแรง ทั้งทางด้านจำนวนคดีที่เพิ่มขึ้น เทคนิควิธีการ ตลอดจนพฤติกรรมการณ์ก่ออาชญากรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

1.3.7 การปฏิบัติงานของบุคลากรบางส่วนในกระบวนการยุติธรรมมีการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงาน ที่เคร่งครัดมากเกินไป ไม่ยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับข้อเท็จจริง ทำให้ประชาชนมองว่า ผู้ที่เดือดร้อนไม่ได้รับความเป็นธรรม

1.3.8 กระบวนการยุติธรรมมีลักษณะดึงคดีความหรือข้อพิพาทต่างๆ เข้าสู่ระบบ ไม่ให้ความสำคัญและไม่สร้างกระบวนการที่จะส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยชุมชน

1.3.9 กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีการดำเนินการโดยรัฐมากเกินไป โดยมีได้เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและเอกชน ได้เข้ามามีบทบาทเท่าที่ควรหรือกรณีที่มีการดำเนินการก็ขาดการประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

1.3.10 ตัวบทกฎหมายและระบบงานยุติธรรมปัจจุบัน มีลักษณะมุ่งเน้นที่จะนำผู้กระทำผิดมาลงโทษมากกว่าการแสวงหาแนวทางแก้ไขหรือป้องกัน

1.3.11 กระบวนการยุติธรรมไม่ให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมเท่าที่ควร

1.3.12 กระบวนการยุติธรรมใช้โทษจำคุกมากเกินไป ทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นคุก เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดล้นสถานพินิจ และระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

1.4 องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา

องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาที่สำคัญที่สุดมี 4 ภาคส่วน คือ

1.4.1 ผู้กระทำความผิด (Offender) ประกอบด้วยผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ ผู้ที่ยังไม่ได้กระทำความผิด ที่ละเมิดบรรทัดฐานของสังคม และผู้ที่เป็นอาชญากร คือ ผู้ที่ได้กระทำความผิด ที่ละเมิดบรรทัดฐานของสังคมโดยบรรทัดฐานของสังคม ในปัจจุบัน คือ กฎหมาย

1.4.2เหยื่ออาชญากรรม (Victim) โดยเหยื่ออาชญากรรมแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับปฐมภูมิ ได้แก่ เหยื่อที่เป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง ระดับทุติยภูมิ ได้แก่ เหยื่อที่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดเหยื่อและได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมโดยอ้อม ระดับตติยภูมิ ได้แก่ ประชาชนในชุมชนที่อยู่บริเวณสถานที่ซึ่งเป็นที่เกิดเหตุอาชญากรรม หรือสังคมโดยรวม

1.4.3 ระบบงานยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice System) ได้แก่ หน่วยงานตำรวจ หน่วยงานอัยการ หน่วยงานศาล และหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม รวมถึงหน่วยปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชน (Community Base Program) โดยใช้แนวทางยุติธรรมชุมชน ซึ่งจะเป็นการขัดเกลานิรันดร์ความประพฤติเพื่อคืนคนดีสู่สังคม (Re-socialization)

1.4.4 สังคม (Society) อันประกอบไปด้วยภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ที่จะเป็นการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรม และมีการบูรณาการการป้องกันการทำผิดซ้ำในสังคมด้วยการส่งบุคลากรที่พ้นจากกระบวนการยุติธรรมสู่หน่วยงานที่ดูแลต่อในสังคม

1.5 เป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมในการบริหารงานยุติธรรม

1.5.1 เป้าหมายของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความหลากหลาย โดยอยู่ภายใต้เป้าหมายเดียวกันในกระบวนการยุติธรรม คือ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน (Complex Goals under Complex Environment) เพื่อให้ประชาชนได้รับ

- 1) ความยุติธรรม (Justice) ด้วยความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และได้รับความเสมอภาคเป็นธรรม (With Efficiency, Effectiveness, Fairness)
- 2) การรักษาความปลอดภัยแก่ชุมชน (Secure Communities)
- 3) การคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม (Restoring Crime Victims)
- 4) การบูรณาการงานยุติธรรมหรือการบริหารงานยุติธรรมเชิงบูรณาการ (Integration)

1.5.2 การบริหารงานยุติธรรม ในการควบคุมอาชญากรรมหรือการควบคุมการกระทำความผิดจะต้องมีกระบวนการยุติธรรม (Justice Process) และกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีการบริหารงานยุติธรรม (Justice Administration)

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรม

2.1 หลักการพื้นฐานของการสืบสวนสอบสวน

การสอบสวนคดีอาญาเป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่รัฐออกแบบขึ้นเพื่อใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความสงบสุขของสังคม บรรดาอารยประเทศ

ทั้งหลาย ล้วนมีกระบวนการสอบสวนที่เป็นแบบอย่างของตนตามแต่ระบอบกฎหมาย แต่ส่วนใหญ่แล้วไม่ว่าจะเป็นประเทศเล็ก ประเทศใหญ่ ประเทศล้าหลังหรือก้าวหน้า การสอบสวนคดีอาญาในเบื้องต้นมักอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ เนื่องจากมีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม และภารกิจการสอบสวนคดีอาญา เป็นภารกิจต่อเนื่องจากการรักษาความสงบเรียบร้อยนั่นเอง ซึ่งต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจและความต่อเนื่องในการควบคุมอาชญากรรมและเข้าร่วมกระบวนการสอบสวนคดีอาญาด้วยเสมอ

พนักงานสอบสวนคดีอาญาเป็นกลุ่มบุคคลลำดับแรก ที่เข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับคดีตั้งแต่ขั้นตอนของการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษในความผิดที่เกิดขึ้น จึงต้องระลึกรวมว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้ไม่มีความผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าเป็นผู้ได้กระทำความผิด ทั้งนี้ เป็นไปตามหลัก Assumption of Innocent และได้ถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 พนักงานสอบสวนจึงต้องวางตัวเป็นกลาง มิใช่เพียงแต่สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพียงให้ยืนยันได้ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดประการเดียว ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องกระทำการสอบสวนด้วยความเป็นธรรมตามหลักนิติธรรม (Rule of Law) กล่าวคือ พนักงานสอบสวนต้องกระทำการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย และให้ความเป็นธรรมกับคู่กรณีทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหาก็ตาม พนักงานสอบสวนจึงต้องสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่มีอยู่ และนำมาถ่วงน้ำหนักพิจารณาพิเคราะห์พยานหลักฐานใดน่าเชื่อถือได้ หรือรับฟังได้มากน้อยเพียงใด หากพยานหลักฐานไม่พอรับฟังได้ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด ต้องมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง และปล่อยตัวไปโดยเร็ว แต่หากว่ามีพยานหลักฐานยืนยันว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดต้องมีความเห็นควรสั่งฟ้อง และนำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป

การสอบสวนคดีอาญาจึงต้องเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง เพราะอำนาจในการสอบสวนคดีอาญาเป็นการใช้อำนาจของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เพื่อให้ประเทศชาติและสังคมดำรงอยู่ด้วยความผาสุก ปลอดภัยและประชาชนจะต้องได้รับการคุ้มครองจากรัฐด้วยความชอบธรรม

ส่วนการรวบรวมพยานหลักฐานขึ้นสอบสวนมีหลักเกณฑ์อย่างใดนั้น ก็ต้องถือตามหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานของศาลเป็นหลัก โดยต้องถือว่าหากพยานหลักฐานใดศาลไม่รับฟังแล้ว พนักงานสอบสวนรวบรวมเข้ามาในคดีก็คงจะหาประโยชน์อันใดมิได้ และประการสำคัญก็อาจทำให้เสียหายต่อคดีได้ ซึ่งโดยหลักแล้วศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะต้องการความถูกต้องบริสุทธิ์ยุติธรรมของคดี พยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาจะต้องได้มาโดยชอบ

ด้วยเหตุนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงได้บัญญัติไว้ว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีค้ำมั่นสัญญา ชูเชิญ

หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นๆ” ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ ถือว่าการรับฟังพยานหลักฐานของศาลเป็นไปอย่างกว้างขวางที่จะรับฟังพยานหลักฐานทุกชนิดที่มีประโยชน์ต่อคดี แต่ถ้าเป็นการได้พยานหลักฐานมาโดยมิชอบดังกล่าวแล้วศาลจะปฏิเสธการรับฟังพยานหลักฐานเหล่านี้

2.2 ทฤษฎีการสอบสวน (INQUIRY THEORY)

ทฤษฎีการสอบสวน หมายถึง การนำหลักค้นหาความจริงและหลักเหตุผลมาใช้เป็นหลักแนวคิดในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่เป็นความจริงและถูกต้องอันจะทำให้เกิดความยุติธรรมตามความเป็นจริงได้อย่างแน่แท้

2.2.1 หลักค้นหาความจริง (Principle of Truth Finding)

การดำเนินคดีอาญาในชั้นสอบสวนมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อระบบการดำเนินการกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะถือว่าเป็นขั้นตอนแรกที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาได้ ดังนั้น ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องในชั้นนี้ คือ พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการจะต้องร่วมมือกันในการค้นหาความจริงหรือกลั่นกรองมูลคดีเบื้องต้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะต้องไม่มุ่งหวังที่จะไปค้นหาความจริงแต่เพียงในชั้นพิจารณาของศาลเท่านั้น เพราะถ้าในชั้นก่อนการพิจารณาของศาลนี้มีการดำเนินการมาอย่างบกพร่องแล้ว ในชั้นพิจารณาของศาลก็อาจแก้ไขอะไรไม่ได้มากนัก ผลที่ติดตามมา คือ ความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมอาจไม่เกิดขึ้น เพราะเหตุว่าแม้ศาลเองเมื่อทำการพิจารณาพิพากษาคดีก็ต้องอาศัยพยานหลักฐานที่ได้มาจากกระบวนการในชั้นสอบสวน เป็นข้อพิจารณาประกอบด้วยเสมอ

หลักค้นหาความจริง หมายถึง การค้นหาข้อเท็จจริงหรือหลักฐานของคดี เพื่อให้ได้ข้อยุติตามความเป็นจริง ซึ่งไม่ว่าข้อเท็จจริงหรือหลักฐานนั้นจะเป็นผลดีหรือผลร้ายของผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาก็ตาม พนักงานสอบสวนต้องนำเข้ามาในคดี เพื่อพิสูจน์ความจริงให้ได้

2.2.2 หลักเหตุผล (Principle of Rationality)

พนักงานสอบสวนต้องคำนึงถึงความเป็นเหตุเป็นผลของพยานหลักฐานที่ได้มาดังกล่าวนั้นด้วยว่าจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีมูลความจริงหรือสามารถค้นหาความจริงของคดีได้ด้วย โดยต้องนำพยานหลักฐานต่างๆ มาพิเคราะห์ถึงผลแห่งรูปคดีว่าพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วนั้น มีความสอดคล้องเชื่อมโยงและสมเหตุและผลต่อกันมากน้อยเพียงใด โดยถึงแม้พยานทุกปากจะให้การสอดคล้องกันก็จริง ก็จะต้องทำการไต่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบทุกแง่มุมของการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน ซึ่งต้องพิจารณาความเป็นไปได้และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น โดยต้องพิเคราะห์ถึงเหตุผลประกอบด้วยเสมอ

หลักเหตุผล หมายถึง ความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยยึดถึงเหตุผลและความเชื่อมโยงสอดคล้องต่อกันของพยานนั้นๆ ด้วยว่าจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีมูลความจริง และสามารถรับฟังได้อย่างแน่นอน ซึ่งหลักเหตุผลดังกล่าวนี้ต้องนำมาเป็นหลักในการพิเคราะห์ถึงความเป็นเหตุเป็นผลของพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาว่าสามารถค้นหาความจริงได้ โดยแม้พยานทุกปากจะยืนยันสอดคล้อง

ต้องกันก็ตาม แต่ถ้าเป็นการขัดกันต่อเหตุผลอยู่ในตัว กรณีเช่นนี้ก็ย่อมไม่อาจรับฟังได้ เช่น พยานให้การว่าเห็นคนร้ายใช้ปืนยิงออกมาเมื่อผู้เสียหายเข้าไป แต่ปรากฏว่าผู้เสียหายมีบาดแผลที่ข้างหลังแห่งเดียว หรือพยานให้การว่า เห็นจำเลยนั่งอยู่ที่พื้นยิงผู้ตาย ซึ่งยืนอยู่วิถีกระสุนต้องแล่นจากต่ำไปหาสูง แต่บาดแผลของผู้ตายอยู่ในระดับแนวตรงเช่นนี้ย่อมขัดต่อหลักเหตุผล หรือพยานทุกปากให้การว่าคนร้ายใช้ปืนยาวจ่อยิงนาย ก. ทางด้านหลังขณะนอนตะแคงอยู่ เมื่อถูกยิงแล้ว นาย ก. ได้ระบุว่านาย ข. เป็นคนยิงแล้ว นาย ก. ก็ถึงแก่ความตาย เช่นนี้เมื่อพิเคราะห์ดูตามหลักเหตุผลแล้ว จะเห็นได้ว่า นาย ก. ไม่มีทางเห็นคนร้ายเลย เพราะคนร้ายเข้ามาจ่อยิงข้างหลัง คำให้การของพยาน (เป็นคำบอกกล่าวของผู้รู้ตัวว่าใกล้จะถึงแก่ความตายรับฟังได้) แต่คำให้การของพยานเหล่านี้ก็ไม่ชอบด้วยเหตุผล เป็นการปรักปรำผู้ต้องหามากกว่าจึงรับฟังไม่ได้

ในการที่พยานหลายคนเห็นเหตุการณ์ในขณะเดียวกัน พยานคนหนึ่งให้การอย่างหนึ่ง อีกคนหนึ่งให้การอีกอย่างหนึ่ง ไม่เหมือนกัน จึงเรียกว่าเหตุผลขัดกันอยู่ในตัว ถ้าจะเชื่อคำให้การของพยานคนใดคนหนึ่ง คำพยานอีกคนหนึ่งก็เป็นเท็จ ดังนั้นในทางคดีจึงไม่ควรเชื่อคำพยานทั้งสองนั้น

นอกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะมีพยานหลักฐานอื่นใดมาประกอบให้สอดคล้องต้องกันให้มีความเป็นเหตุเป็นผล ก็อาจทราบได้ว่าควรรับฟังพยานปากใดมากกว่ากัน และพยานปากไหนเป็นความเท็จ เพราะไม่สอดคล้องกับเหตุและผลอื่นของพยานนั้น

หลักเหตุผล แบ่งออกได้เป็น 3 กรณีดังต่อไปนี้

(1) เหตุผลธรรมดา (Normal Rationality)

เหตุผลธรรมดา (Normal Rationality) หมายถึง เหตุผลธรรมดาทั่วไป ซึ่งวิญญูชนหรือบุคคลทั่วไป ย่อมรู้และเข้าใจในสิ่งนั้นหรือเหตุผลนั้นๆ ได้ โดยไม่ต้องมีความรู้หรือความชำนาญเป็นพิเศษอย่างใดก็รู้หรือเข้าใจในสิ่งนั้นๆ ได้

(2) เหตุผลทางวิทยาการ (Scientific Rationality)

เหตุผลทางวิทยาการ หมายถึง เหตุผลในหลักวิทยาการหรือวิทยาศาสตร์ ซึ่งบุคคลธรรมดาไม่สามารถให้ความเห็นได้ จะให้เหตุผลหรือความเห็นได้ก็เฉพาะผู้มีความรู้ ความชำนาญเป็นพิเศษ (ผู้ชำนาญการพิเศษ) เป็นผู้ให้ความเห็นเท่านั้น

เหตุผลทางวิทยาการนี้ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการวินิจฉัยคดี เพราะเป็นการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือว่าสามารถให้ความจริงได้อย่างแน่นอน จึงเห็นได้ว่าปัจจุบันการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้เข้ามาทำหน้าที่ตุลาการชี้ข้อเท็จจริงให้เป็นอันยุติได้มากยิ่งขึ้น

การพิสูจน์ข้อเท็จจริงในเหตุผลทางวิทยาการหรือวิทยาศาสตร์นี้มีสิ่งที่จะต้องพิสูจน์อยู่มากมายในหลายกรณีด้วยกันจนอาจกล่าวได้ว่าบรรดาคดีอาญาแทบทุกเรื่อง ย่อมมีสิ่งที่สามารถทำการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ เพราะโดยปกติในการกระทำผิดนั้นผู้กระทำความผิดนั้นย่อมทิ้งร่องรอยไว้อยู่เสมอ ร่องรอยนั้นจะเป็นพยานหลักฐานสำคัญในการพิสูจน์ได้

โดยตรงว่าใครเป็นคนร้าย และอาจเป็นช่องทางช่วยในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดต่อมาด้วย และถึงแม้ว่าคดีจะไม่มีประจักษ์พยานก็ตามโดยอาจมีเพียงพยานเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ศาลก็รับฟังลงโทษจำเลยได้

การนำหลักวิทยาการมาช่วยในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การตรวจพิสูจน์บาดแผลหรือศพทางนิติเวชและสามารถนำมาเป็นพยานหลักฐานยืนยันความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้เป็นอย่างดี โดยสามารถให้ข้อเท็จจริงและเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุดได้ (Best Evidence) เพราะการพิสูจน์ทางวิทยาการนั้น สามารถให้ความเชื่อถือได้อย่างแน่นอน ซึ่งจะเห็นได้ว่าบางครั้งประจักษ์พยานเองก็ไม่อาจเชื่อถือได้แน่นอนนัก เพราะอาจเป็นการให้การเพื่อช่วยเหลือหรือปกป้องผู้ถูกกล่าวหาได้ ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องนำเอาหลักเหตุผลทางวิทยาการมาช่วยในการกลั่นกรองมูลคดี อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานของคดีได้มากที่สุด เช่น ผลการตรวจจากเครื่องตรวจพิสูจน์เอกสาร (Documenter) เกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสารต่างๆ ผลจากการตรวจโดยเครื่องตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์สารพันธุกรรม (DNA) จากเลือด น้ำลาย ปัสสาวะ น้ำอสุจิ รากผม หรือเนื้อเยื่อของบุคคลซึ่งสามารถยืนยันตัวบุคคลได้อย่างแน่นอน หรือเครื่องตรวจเปรียบเทียบลูกและปลอกกระสุน (IBIS) ซึ่งผลการตรวจพิสูจน์ลูกกระสุนปืนที่เก็บได้จากผู้ตายกับอาวุธปืนของกลางว่าเป็นลูกกระสุนปืนที่ยิงมาจากอาวุธปืนกระบอกเดียวกันหรือไม่

ตัวอย่างเช่น มีคดีฆาตกรตายซึ่งแม้คดีนั้นมีประจักษ์พยานผู้เห็นเหตุการณ์ก็ตาม และผู้ตายถูกฆ่าตายด้วยอาวุธปืน มีบาดแผลเป็นรอยกระสุนที่ร่างกายของผู้ตายและมีพยานแวดล้อมกรณี และชั้นจับกุมผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ครั้นถึงชั้นพิจารณาของศาลกลับให้การปฏิเสธ และประจักษ์พยานเองก็ให้การกลับคำในชั้นศาล ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประจักษ์พยานซึ่งปกติแล้วน่าจะเป็นพยานที่ดีที่สุดในคดีนี้แต่กลับไม่เป็น ซึ่งแท้จริงแล้วพยานวัตถุ คือ อาวุธปืนที่ตรวจยึดได้จากผู้ต้องหานั้นเป็นพยานที่มีความสำคัญที่จะสามารถตรวจพิสูจน์โดยใช้หลักทางวิทยาการ (พิสูจน์หลักฐาน) นำมาเป็นพยานหลักฐานยืนยันความผิดหรือความบริสุทธิ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าเป็นพยานที่ดีที่สุดในคดีนี้ เช่น แม้โจทก์จะมีผู้เสียหายเพียงปากเดียวเบิกความยืนยันว่าจำเลยที่ 1 เป็นคนร้าย แต่ในชั้นจับกุมและสอบสวนจำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพว่าได้ร่วมกระทำความผิดด้วย ทั้งได้นำชี้เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไว้ถึงสองครั้ง กับยังปรากฏด้วยว่าหลังเกิดเหตุแล้ว จำเลยที่ 1 ได้นำอาวุธปืนลูกซองสั้นไปฝากบุคคลอื่นไว้ อาวุธปืนกระบอกนี้เมื่อนำมาพิสูจน์เปรียบเทียบกับปลอกกระสุนปืนลูกซองที่พบให้ที่เกิดเหตุ ปรากฏว่าเป็นปลอกกระสุนปืนลูกซองที่ยิงมาจากอาวุธปืนกระบอกดังกล่าว พยานหลักฐานโจทก์จึงประกอบกันมั่นคงฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้ร่วมกระทำความผิดดังโจทก์ฟ้อง¹⁴

อย่างไรก็ตาม ถ้าหากพยานหลักฐานทางวิทยาการขัดแย้งกับพยานบุคคล ดังนี้ พยานหลักฐานทางวิทยาการ (เหตุผลทางวิทยาการ) รับฟังได้มากกว่า เช่น พยาน

¹⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 231/2530

บุคคลของโจทก์เบิกความว่าจำเลยใช้ปืนยิง แต่ตามรายงานชั้นสูตรบาดแผลว่าเป็นรอยถูกกระสุนปืนลูกซอง เมื่อพยานวัตถุขัดกับพยานบุคคล ต้องถือว่าพยานวัตถุเป็นพยานที่รับฟังได้มากกว่า¹⁵

(3) เหตุผลทางจิตวิทยา (Psychological Rationality)

เหตุผลทางจิตวิทยา หมายถึง เหตุผลที่อาศัยความพินิจพิเคราะห์ทางจิตวิทยา ซึ่งต้องมองถึงภาวะแห่งจิตใจของบุคคลเข้ามาช่วยในการกลั่นกรองมูลคดีและชี้แจงน้ำหนักคำพยาน

การพิเคราะห์คำพยานเพื่อค้นหาความจริงของมูลคดีให้เป็นที่ยุติ และสามารถที่จะให้ความเชื่อถือได้อย่างแน่นอนแล้ว นอกจากพนักงานสอบสวนจะอาศัยการพินิจพิเคราะห์ด้วยเหตุผลธรรมดา และเหตุผลทางวิทยาการแล้ว เพื่อให้การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเกิดประสิทธิภาพเป็นอย่างดีที่สุด พนักงานสอบสวนยังจะต้องอาศัยเหตุผลอีกอย่างหนึ่งเป็นหลักในการรับฟังข้อเท็จจริงให้เป็นอันยุติ คือ เหตุผลทางจิตวิทยาด้วยเพราะเหตุว่าไม่จำเป็นการพิเคราะห์พยานด้วย เหตุผลธรรมดาและเหตุผลทางวิทยา การมีความสอดคล้องต้องกันแล้วก็ตาม แต่ก็อาจเป็นไปได้ว่าพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มานั้นคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจทำการตกแต่งข้อเท็จจริงขึ้นมา เพื่อสนับสนุนข้อกล่าวอ้างของตน ปรับปรุฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะฉะนั้นเหตุผลทางจิตวิทยาจึงมีความสำคัญที่จะต้องนำมาพิเคราะห์ประกอบในการรับฟังพยานหลักฐานในข้อเท็จจริงนั้นๆ ประกอบด้วยเสมอ เพื่อจะทำให้การรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนมีความละเอียดรอบคอบและให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดี และประการสำคัญจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอบสวนรวมพยานหลักฐานได้ต่อไป

ดังนั้น เหตุผลทางจิตวิทยา หมายถึง หลักในการค้นหาความจริงในทางภาวะจิตใจของพยาน หรือความน่าจะเป็นของภาวะจิตใจในบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี อันเป็นความนึกคิดในจิตใจและแสดงออกมาเป็นผลของการกระทำตามความประสงค์ภายใต้แห่งภาวะของจิตในขณะนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดผลของการกระทำและการแสดงออกที่มั่นคงต่อความเป็นจริง หรือเกิดอาการปฏิกิริยาของการกระทำที่เป็นพิรุช ถ้าหากว่าให้การหรือเบิกความไม่ตรงต่อความเป็นจริงหรือไม่สอดคล้องกับหลักความน่าจะเป็นไปตามธรรมชาติของบุคคลนั้น ซึ่งในหลักทางจิตวิทยานั้นเป็นการแสดงออกมามีเหตุผลแห่งภาวะจิตใจของบุคคล จึงอาจกล่าวได้ว่าหลักเหตุผลทางจิตวิทยานั้นสามารถนำมาถ่วงน้ำหนักการกลั่นกรองมูลคดีและชี้แจงน้ำหนักคำพยานได้อย่างมั่นคง ดังนั้นแม้คำพยานนั้นจะสอดคล้องในเหตุผลธรรมดา และไม่ขัดกับเหตุผลทางวิทยาการแล้วก็ตาม แต่สุดท้ายแล้วความมั่นคงของคดีจะทำได้โดยปราศจากข้อสงสัยอย่างแท้จริงนั้น คำพยานควรจะถูกลั่นกรองหลายๆ ชั้นและทุกทางที่สามารถจะทำได้ ฉะนั้น เหตุผลทางจิตวิทยาจึงเป็นทางหนึ่งซึ่งจะทำการกลั่นกรองมูลคดีได้เป็นอย่างดี จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ที่เจ้าพนักงานผู้ทำการสอบสวนจะต้องพิเคราะห์คำพยานโดยอาศัยเหตุผลทางจิตวิทยาด้วย

¹⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1118/2479

การนำเหตุผลทางจิตวิทยามาใช้เป็นประโยชน์ต่อการชั่งน้ำหนักคำพยาน ซึ่งจะทำให้การพินิจพิเคราะห์คำพยาน เพื่อกลั่นกรองมูลคดีด้วยความรอบคอบมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการค้นหาข้อความจริงของมูลคดีได้อย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งสำคัญที่เจ้าพนักงานผู้ทำการสอบสวนพึงจะต้องใช้ความพินิจพิเคราะห์พยานโดยนำเหตุผลทางจิตวิทยาช่วยในการสอบสวนกลั่นกรองคดีอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงของมูลคดีเป็นที่ยุติมีความเชื่อถือได้อย่างแน่นอน

จากที่กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า บทบาทของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม ดังต่อไปนี้

1. พยานหลักฐานที่ได้มาด้วยความชอบธรรมและโดยชอบด้วยกฎหมาย
2. ต้องคำนึงว่าพยานหลักฐานทุกชนิดที่ได้ทำการรวบรวมมานั้นมีความสำคัญเท่ากันหมดจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งเสียมิได้เลย ถ้าเป็นพยานหลักฐานที่ทำการรวบรวมได้โดยชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นพฤติเหตุแวดล้อมกรณี หรือพยานบอกเล่าก็ตาม
3. ยึดหลักปฏิบัติในการค้นหาความจริงของคดีและใช้ดุลพินิจในการรับฟัง
4. ต้องพิเคราะห์ถึงหลักเหตุผลของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่างๆ นั้นว่า มีความสอดคล้องต้องกันกับพยานหลักฐานอื่นๆ ที่ได้มาด้วยหรือไม่ เพียงใดเพื่อจะทำการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนให้มีความถูกต้องแท้จริงของคดีเป็นอย่างดีที่สุด
5. พนักงานสอบสวนจะต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าวด้วยความเป็นกลาง โดยไม่มีอคติใดๆ

โดยหลักแล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่มีคุณค่าต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีและมีน้ำหนักน่าเชื่อถือต่อการพิจารณาชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาลให้มากที่สุด แต่หากพยานที่ดีที่สุด (Best Evidence) นั้นหาไม่ได้ก็ย่อมจะแสวงหาพยานหลักฐานชั้นรองที่มีน้ำหนักและเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่จะชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือบริสุทธิ์ นำมารวบรวมไว้ในสำนวนได้ โดยถ้าพนักงานสอบสวนระลึกเสมอว่าพยานที่ดีที่สุด คือ พยานที่ได้มาจากการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวแล้ว ถ้าสอบสวนรวบรวมได้มากเท่าไรก็ยิ่งดี เพื่อผลในการพิจารณาชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งหมดที่มีอยู่ประกอบเหตุผลเข้าด้วยกัน อันจะทำให้เป็นที่แน่ใจว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือบริสุทธิ์ และจะเห็นได้ว่าไม่มีบทบัญญัติกฎหมายห้ามมิให้ศาลรับฟังคำให้การชั้นสอบสวน เป็นข้อประกอบการพิจารณาของศาลแต่อย่างใดและหากพยานหลักฐานชั้นสอบสวนมีน้ำหนักเหตุผล

ศาลก็จะรับฟังยิ่งกว่าคำเบิกความในชั้นพิจารณาของศาลเสียอีก และก็จะเป็นการพิสูจน์ยืนยันความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลยได้เป็นอย่างดี¹⁶

2.3 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการสืบสวนและสอบสวน

2.3.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการสืบสวน

1) ความหมายของการสืบสวน

การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

2) วัตถุประสงค์ของการสืบสวน

การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนมีวัตถุประสงค์ คือ การสืบสวนก่อนที่จะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เพื่อผลประโยชน์ในการป้องกันหรือเป็นแนวทางสำหรับการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ปัจจุบันเป็นปัญหาข้อมูลสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน สำหรับวางแผนทางในการป้องกัน มิให้กระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งการแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด มีวัตถุประสงค์ คือ การสืบสวนหลังจากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งอาจแยกได้เป็น 3 ประการ

(1) ในกรณีที่จับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้ การสืบสวนดังกล่าวนี้ จะเป็นการสืบสวนเพื่อแสวงหาหลักฐานต่างๆ จากพยานบุคคล พยานเอกสาร และวัตถุพยาน เพื่อนำมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาในชั้นการสอบสวน

(2) ในกรณีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่ยังไม่จับตัวไม่ได้ การสืบสวนดังกล่าวนี้นอกจากจะเป็นการสืบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเกี่ยวกับรายละเอียดแห่งความผิดแล้ว ยังต้องการทำการสืบสวนเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิด

(3) ในกรณีที่ไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด และยังไม่ทราบรายละเอียดแห่งความผิด การสืบสวนในลักษณะนี้จะต้องทำการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานให้ได้ รายละเอียดว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด (Who) กระทำความผิดอะไร (What) ทำความผิดเมื่อใด (When) กระทำความผิดที่ไหน (Where) ทำไมจึงกระทำความผิด (Why) และกระทำความผิดอย่างไร (How)

การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนดังกล่าวข้างต้นอาจได้จากบุคคลและสถานที่

¹⁶ จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช. **หลักและทฤษฎีการสอบสวน**. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, 2550. หน้า 1 - 257.

ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่ในการสืบสวนควรรู้ สรุปได้ 3 ประการ คือ

- (1) ความรู้ทั่วไปในท้องที่ซึ่งได้แก่ภูมิประเทศ สถานที่ สิ่งของ ต่างๆ ตลอดจนบุคคลที่อยู่ในท้องที่รับผิดชอบ และสามารถนำมาประมวลเป็นข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้องตรงกับความต้องการ
- (2) ความรู้เกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมหรือบุคคลผู้ที่มีประพฤติกกรรม โน้มเอียงไปในทางผิดกฎหมาย เช่น ผู้ที่เคยต้องโทษ บุคคลติดยาเสพติดให้โทษ บุคคลที่ไม่มีอาชีพ เป็นหลักแหล่ง และบุคคลประพฤติตนเป็นอันธพาล ฯลฯ
- (3) ความรู้เกี่ยวกับแหล่งข่าวต่างๆ อาทิเช่น ร้านเสริมสวย ร้านตัดผม ร้านกาแฟ ร้านถ่ายรูป ไนต์คลับ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจต่างๆ

2.3.2 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการสอบสวน

ตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้ถูกกระทำ ความผิดมาฟ้องลงโทษ ดังนั้น “การสอบสวน” จึงมีขึ้นต่อเมื่อเกิดความผิดอาญาแล้ว ต่างกับ “การสืบสวน” ซึ่งอาจมีขึ้นก่อนเกิดความผิดอาญา หรือเมื่อเกิดความผิดอาญาแล้วก็ได้

ความหมายของการสอบสวนตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) ลักษณะการกระทำ

การสอบสวนเป็นการกระทำโดยพนักงานสอบสวนอันเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการอื่นๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน แยกพิจารณาได้ ดังนี้

(1) การรวบรวมพยานหลักฐาน การรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนเป็นไปตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ซึ่งบัญญัติให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งในการรวบรวมพยานหลักฐานนี้ พนักงานสอบสวนมีอำนาจกระทำการอย่างใดที่กฎหมายให้อำนาจไว้ได้ เช่น ตรวจสอบตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอมหรือตรวจสอบตัวผู้ต้องหา หรือค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำผิด เป็นต้น

(2) การดำเนินการอื่นๆ การสอบสวนของพนักงานสอบสวนนั้น นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานโดยตรงแล้ว ยังอาจดำเนินการอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น ควบคุม

ผู้ต้องหาและนำผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายขังไว้ระหว่างการสอบสวน หรือวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว เป็นต้น

2) วัตถุประสงค์ของการกระทำ

วัตถุประสงค์ของการกระทำการสอบสวนมีวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) ดังนี้

- (1) เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความผิดที่จะกล่าวหา
- (2) เพื่อพิสูจน์ความจริงที่กล่าวหา
- (3) เพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

2.4 ออัครและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบสวน

ในขั้นตอนการสอบสวนคดีอาญา มีบุคคลหลายฝ่ายจากหลายองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย เช่น ในคดีชิงทรัพย์เรื่องหนึ่ง เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น บุคคลผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ จะเข้ามามีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่ผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจติดตามจับกุมผู้ต้องหาได้ ส่งฝากขังต่อศาล เจ้าพนักงานราชทัณฑ์รับไปดูแลต่อในระหว่างการสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวชต้องทำการตรวจพิสูจน์อาวุธและร่องรอยบาดแผล ถ้าผู้ต้องหาเป็นเด็ก นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ต้องเข้ามาร่วมสอบปากคำด้วย เป็นต้น ในคดีอาญาโดยทั่วไปมีผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้¹⁷

2.4.1 พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน บุคคลซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้มีอำนาจในการสอบสวนได้ คือ เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ซึ่งได้กำหนดตัวบุคคลดังกล่าวไว้ แยกได้เป็น¹⁸

1) คดีความผิดเกิดในกรุงเทพมหานคร หมายถึง ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป¹⁹

2) คดีความผิดเกิดในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร หมายถึง พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป²⁰

¹⁷ กรมสอบสวนคดีพิเศษ. รายงานการศึกษา เรื่อง ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ. สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2556, หน้า 25 – 26.

¹⁸ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (6) และประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 18 และ 20

¹⁹ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 18 วรรคสอง

²⁰ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 18 วรรคแรก

3) คดีความผิดเกิดนอกราชอาณาจักร หมายถึง บุคคลดังต่อไปนี้ (1) อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน (2) พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน (3) พนักงานสอบสวน ซึ่งผู้ต้องหาลูกจับในเขตอำนาจ (4) พนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องขอให้ทำโทษผู้ต้องหา ในกรณี (3) และ (4) อำนาจสอบสวนเกิดขึ้นเฉพาะในกรณีจำเป็นในระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้น²¹

2.4.2 เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษา ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพัสติ เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม²²

2.4.3 ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้²³

2.4.4 ผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล²⁴

2.4.5 ผู้กล่าวหา คำว่า ผู้กล่าวหาไม่ได้มีบัญญัตินิยามไว้ในกฎหมายโดยตรง แต่เป็นคำที่นิยมใช้กันในแวดวงของตำรวจ หมายถึง ผู้ที่เป็นคู่ความกับผู้ต้องหาในคดีที่สอบสวน ผู้กล่าวหาว่ามี 2 ประเภท ประเภทแรก ได้แก่ บุคคลที่เป็นผู้เสียหายในคดีนั้น ประเภทที่สอง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐในคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย เจ้าพนักงานของรัฐจึงเป็นผู้กล่าวหาเสียเอง เพื่อเปิดคดีทำการสอบสวน และมีใช้เรื่อยมาจนเป็นคำที่ยอมรับกันในกระบวนการยุติธรรม

2.4.6 พนักงานอัยการ หมายถึง เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล และเป็นตัวแทนของฝ่ายผู้เสียหายดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล บางครั้งก็เป็นตัวแทนฝ่ายจำเลย ในกรณีที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐตกเป็นผู้ต้องหาเสียเอง ทั้งนี้ จะเป็นข้าราชการในสำนักงานอัยการสูงสุด หรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้²⁵

2.4.7 ศาล ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลแขวง ศาลอาญาและศาลจังหวัด ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา นอกจากนั้น ยังมีศาลทหารด้วย

2.4.8 หน่วยงานช่วยทางวิชาการอื่น เช่น หน่วยแพทย์นิติเวช ทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์บาดแผลหรือศพในทางนิติเวชศาสตร์ หน่วยงานด้านพิสูจน์หลักฐาน ตรวจหลักฐานทางเคมี

²¹ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 20

²² ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (16)

²³ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) รวมทั้งมาตรา 4, 5 และ 6

²⁴ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (2)

²⁵ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2(5)

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ฟิลิกส์ เช่น ตรวจพิสูจน์พิษ วัตถุระเบิด ปืน ลายมือชื่อในเอกสาร รหัสพันธุกรรม บุคคล นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ช่วยในการสอบปากคำเด็ก เป็นต้น

3. บทบาทหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

3.1 เจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษและการสอบสวนคดีพิเศษ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 นั้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก โดยมีเจตนารมณ์ที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1) กำหนดให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ หรือที่เรียกว่า “คดีพิเศษ” โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) ป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคดีพิเศษประกาศกำหนดหรือตามมติของคณะกรรมการคดีพิเศษ ตลอดจนปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษ

(3) ศึกษา รวบรวม จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อป้องกันปราบปราม สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

(4) จัดให้มีการศึกษา อบรม และพัฒนาระบบงานการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษการพัฒนาความรู้และการประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของกรม และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะมิใช่ฐานะเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษหรือไม่

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมและงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย²⁶

²⁶ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554 ข้อ 2

1.2 กำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คือ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากหลากหลายสาขาวิชา หรือที่เรียกว่า “สหวิชาชีพ” เป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ²⁷

3.2 ความหมายของคำว่า “คดีพิเศษ”

“คดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ” และ “คดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” นั้น คือ “คดีพิเศษ” ซึ่งหมายถึง คดีความผิดทางอาญาที่จะต้องดำเนินการ สืบสวนและสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21²⁸ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 และคดีพิเศษที่เกิดขึ้นโดยบทเฉพาะกาลตาม มาตรา 44 ด้วย

คดีพิเศษตามความหมายที่กล่าวแล้วข้างต้น ได้แก่ คดีความผิดทางอาญา 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

3.2.1 คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเริ่มต้นเป็นคดีพิเศษด้วยตัวเอง หรือเป็นคดีประธาน หรือที่เรียกว่า “คดีพิเศษระดับปฐมภูมิ”²⁹ ซึ่งอาจแยกย่อยเป็นคดีพิเศษระดับทุติยภูมิต่อไปได้ ประกอบด้วยคดีความผิดทางอาญา 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 คดีความผิดทางอาญาที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547³⁰ จำนวน 22 ฉบับ ได้แก่

- (1) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- (2) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า
- (3) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- (4) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
- (5) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์
- (6) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

²⁷ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547

²⁸ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 3

²⁹ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2548.

³⁰ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคแรก (1)

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

หน่วยงานของรัฐ

(7) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อ

(8) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม

(9) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

(10) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

(11) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา

ส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร

(12) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าเสียหายการสินค้า

การเงิน

(13) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบัน

(14) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย

(15) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด

(16) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ

ฟอกเงิน

(17) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(18) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

(19) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(20) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม

(21) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร

(22) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

แต่ต่อมาประกาศคณะกรรมการคดีพิเศษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2555 ได้ยกเลิกคดีความผิดทางอาญาตาม (3) และ (4)³¹

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ยังให้เพิ่มเติม คดีความผิดทางอาญาในกฎกระทรวงได้โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.)³² ซึ่งมีคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษ เพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จำนวน 14 ฉบับ ดังต่อไปนี้

³¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 85 ง ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2555.

³² พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)

(1) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่³³

- 1) คดีความผิดตามประมวลรัษฎากร
- 2) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
- 3) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต
- 4) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา
- 5) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

การประกาศใช้กฎกระทรวงดังกล่าวได้เพิ่มเติมคดีพิเศษจากที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เนื่องจากคดีความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรเฉพาะคดีที่มีความเสียหายเป็นจำนวนมาก หรือมีความซับซ้อน หรือมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือมีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ จำเป็นต้องใช้วิธีการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหลายเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

(2) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่³⁴

- 6) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
- 7) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
- 8) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- 9) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่
- 10) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
- 11) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง
- 12) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย
- 13) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยา
- 14) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

³³ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนที่พิเศษ 71 ก ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2547

³⁴ ราชกิจจานุเบกษา หน้า 37 เล่ม 129 ตอนที่ 35 ก ราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 20 เมษายน 2555

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

อนึ่ง ความผิดทางอาญาดังกล่าวข้างต้น จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

(จ) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา³⁵

คดีความผิดทางอาญาใดจะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ จะต้องเป็นไปตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามที่ กคพ. กำหนดและอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีคำสั่งให้ทำการสอบสวน ซึ่งปัจจุบันให้ใช้ประกาศ กคพ. (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2554 และประกาศ กคพ. (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555

ประเภทที่ 2 คดีความผิดทางอาญาอื่น นอกจากประเภทที่ 1 ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่³⁶ ซึ่ง กคพ. ได้มีประกาศเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นแนวทางปฏิบัติ

ประเภทที่ 3 คดีพิเศษที่ค้างดำเนินการและยังไม่ถึงที่สุดในวันที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 บังคับใช้ แล้ว กคพ. มีมติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามมาตรา 44 ซึ่งเป็นคดีความผิดทางอาญาที่มีเงื่อนไขและองค์ประกอบครบตามคดีประเภทที่ 1 ที่กำหนดไว้ท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษนี้ แต่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 22 กรกฎาคม 2547 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศ กคพ. เรื่องการกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)ฯ ฉบับที่ 1 สำหรับกฎหมายจำนวน 22 ฉบับแรก และตามคดีประเภทที่ 1 ที่กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมฯ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่ 28 มกราคม 2548 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศ กคพ. เรื่อง การกำหนดรายละเอียด

³⁵ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

³⁶ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2)

ของลักษณะของการกระทำความผิด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)ฯ ฉบับที่ 2 สำหรับกฎหมายจำนวน 5 ฉบับหลัง

3.2.2 คดีความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษที่แยกมาจากคดีพิเศษประธาน (คดีพิเศษระดับปฐมภูมิ) หรือที่เรียกว่า “คดีพิเศษระดับทุติยภูมิ”³⁷ โดยเป็นคดีความผิดทางอาญาที่ไม่ใช่คดีพิเศษแต่ให้ถือว่าเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มี 2 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 คดีที่มีการกระทำความผิดธรรมดาเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และมีบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ³⁸ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วยและให้ถือว่าเป็นคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

ประเภทที่ 2 คดีที่มีการสอบสวนขยายผลจากคดีพิเศษ ไปยังบุคคลซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษนั้น ให้คดีที่ขยายผลเป็นคดีพิเศษด้วย³⁹

อนึ่ง ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) หรือไม่ ให้ กพ. เป็นผู้ชี้ขาด⁴⁰ และบรรดาคดีที่ดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้วโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้ถือว่าการสอบสวนนั้น เป็นการสอบสวนในคดีพิเศษด้วย⁴¹

จากคำการขยายความคำว่า “คดีพิเศษ” ดังกล่าว นอกจากจะให้ความหมายและขอบเขตของคำว่าคดีพิเศษแล้ว ยังเป็นการกำหนดลักษณะหรือประเภทของคดีที่เป็นคดีพิเศษ และขอบเขตอำนาจในการดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษด้วย

3.3 จุดแข็งหรือข้อดีของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายที่เป็นทั้งกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ โดยมีจุดแข็งหรือข้อดีที่สำคัญ ๆ ดังนี้

3.3.1 ภารกิจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษ

การจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่ซับซ้อน มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อ

³⁷ อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ 36.

³⁸ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรคสอง

³⁹ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรคห้า

⁴⁰ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรควรรคสาม

⁴¹ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรคสี่

ระบบเศรษฐกิจ ความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม ความมั่นคงของประเทศ การกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีการกำหนดลักษณะหรือประเภทของคดีที่เป็นคดีพิเศษ ซึ่งมีการกำหนดขอบเขตอำนาจในการดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ถือเป็นกลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ ระหว่างอำนาจสอบสวนด้วยตนเองกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และอำนาจการสั่งคดีของพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นการจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน⁴²

3.3.2 การเป็นหน่วยบังคับใช้กฎหมาย

กรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถบังคับใช้กฎหมายให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนได้ ทำให้การอำนวยความสะดวกมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น คดีทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ที่ดิน เพิกถอนเอกสารสิทธิ์ที่ได้มาโดยมิชอบ แสวงประโยชน์จากทรัพยากร ทำให้หยุดยั้งการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และได้สมบัติของชาติกลับคืน อันมีอาจประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ มีการนำเทคโนโลยี การคิดค้นระบบสารสนเทศต่างๆ เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งทำให้เกิดความรวดเร็ว แม่นยำ เช่น dsi map ซึ่งได้รับรางวัลจากหลายหน่วย คดีฮั้วประมูล และคดีภาษีจำนวนมาก เป็นต้น

3.3.3 มาตรการพิเศษในการสืบสวนสอบสวน

1) การปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ตามมาตรา 22 กำหนดให้คณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) มีอำนาจออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

(1) วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานเกี่ยวข้อง

(2) ขอบเขตความรับผิดชอบในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าพนักงานอื่นของรัฐ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ

(3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคดีพิเศษ

(4) การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ถือว่าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

⁴² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 75 กำหนดให้ “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจัดระบบ งานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและ เท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความ ต้องการของประชาชน

นอกจากนั้น มาตรา 22/1 ยังได้กำหนดให้การปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษอาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวให้ความช่วยเหลือสนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรแก่กรณี โดยได้รับค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดที่จำเป็นในการช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การให้อธิบดีมีอำนาจเสนอให้ กคพ. มีมติรับคดีใดเป็นคดีพิเศษได้

ตามมาตรา 23/1 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าคดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนคดีดังกล่าวได้และในกรณีที่มีเหตุอันควรเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) อธิบดีจะสั่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสวงหาพยานหลักฐานเบื้องต้น เพื่อนำเสนอ กคพ. ก็ได้

3) การแสวงหาข้อเท็จจริง/พยานหลักฐาน

ตามมาตรา 24 กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้บุคคลนั้น จะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(2) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจง เป็นหนังสือหรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

- (5) ยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (1)
(2) (3) และ (4)

4) การดักฟังทางโทรศัพท์และการได้มาซึ่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

ตามมาตรา 25 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้ การอนุญาตดังกล่าวให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

5) การแฝงตัว หรือการอำพราง

มาตรา 27 กำหนดให้อธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจให้บุคคลใด จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน และให้การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กร หรือกลุ่มคนใดเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนดังกล่าวถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ

6) การมีที่ปรึกษาคดีพิเศษ

ตามมาตรา 30 กำหนดให้ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ คดีใดมีเหตุจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษ อธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษได้ โดยให้ที่ปรึกษาคดีพิเศษได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงยุติธรรมโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

7) การสอบสวนร่วม

ตามมาตรา 32 ในกรณีที่ กคพ. เห็นว่า เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดคดีพิเศษ กคพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีหนึ่งคดีใด หรือคดีประเภทใดต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหาร แล้วแต่กรณี มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้คำแนะนำ และตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ขั้นเริ่มการสอบสวนแล้วแต่กรณี ก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดี แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กคพ. กำหนด

8) ค่าใช้จ่ายและวิธีการเบิกเงินทรงจ่าย

ตามมาตรา 31 ค่าใช้จ่ายสำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ และวิธีการเบิกเงินทรงจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

9) การให้นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่น มาปฏิบัติหน้าที่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตามมาตรา 33 ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ รัฐมนตรีอาจเสนอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีคำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อช่วยเหลือในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษนั้นได้ และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ สำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับการแต่งตั้ง

3.3.4 คุณสมบัติพิเศษของบุคลากรและคำตอบแทนพิเศษ

1) ความเป็นสหวิชาชีพและความเชี่ยวชาญพิเศษ

ตามมาตรา 15 - 16 กำหนดพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีคุณสมบัติที่เน้นในเรื่องความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในลักษณะที่สหวิชาชีพตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

2) การทดสอบความรู้ความสามารถและการพัฒนาความเชี่ยวชาญพิเศษ

ตามมาตรา 18 - 19 กำหนดให้บุคคลที่จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษต้องผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถตามหลักเกณฑ์ที่ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด และต้องสำเร็จการฝึกอบรมตามหลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจัดให้มีขึ้นด้วย

3) การกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ

ตามมาตรา 20 ให้ตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรม โดยเปรียบเทียบกับคำตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

3.4 การสืบสอบและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

จากการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น คณะทำงานตามโครงการการสำรวจความ

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

เชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 272/2557 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2557 ได้กำหนดกระบวนการสืบสวนและกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อใช้ในการศึกษาและสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษในการศึกษานี้ ดังภาพที่ 2

ทั้งนี้ กระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษาได้นำไปใช้ในการกำหนดกรอบการศึกษาวิจัย และจัดทำแบบสำรวจ ตลอดจนวิเคราะห์ผลการศึกษา

กระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	
กระบวนการสืบสวน	กระบวนการสอบสวน
<ol style="list-style-type: none">1. การรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา2. การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสารรวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น3. การบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง4. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง5. การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสืบสวน6. การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none">1. การรับเป็นคดีพิเศษ2. การสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน3. การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น4. การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น5. การมีพนักงานอัยการ/อัยการทหาร ร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ6. การใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้น โดยไม่มีหมาย การดักฟัง และการแฝงตัว เป็นต้น7. การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องหา เช่น การออกหมายจับ การขัง และการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น8. การดำเนินการสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชน9. การคุ้มครองพยานในคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษ และที่มีการร้องขอให้ดำเนินการ10. การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสอบสวน11. การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย12. การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน

ภาพที่ 2 กระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

3.5 ผลการดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

3.5.1 ผลการดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม

จากตารางที่ 1 ผลการดำเนินคดีและมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่ปกป้อง รักษาเรียกคืนให้แก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 – 2557 (30 กันยายน 2557) พบว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษรับคดีพิเศษ จำนวน 1,807 คดี ซึ่งเป็นคดีที่มีมูลค่าความเสียหาย จำนวน 654 คดี รวมมูลค่าความเสียหาย/ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน จำนวน 252,846,805,756.99 บาท ทั้งนี้ คดีที่รับเป็นคดีพิเศษดังกล่าว สอบสวนเสร็จแล้ว จำนวน 1,289 คดี ซึ่งเป็นคดีที่มีมูลค่าความเสียหาย 565 คดี รวมมูลค่าความเสียหาย/ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน จำนวน 191,650,110,725.85 บาท

หากพิจารณาผลการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวแล้ว พบว่า ปี 2553 กรมสอบสวนคดีพิเศษรับคดีพิเศษมากที่สุด คือ 475 คดี ซึ่งเป็นคดีอันเนื่องเหตุการณ์ไม่สงบ เมื่อเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2553 มากกว่า 100 คดี รองลงมา คือ ปี 2556 กรมสอบสวนคดีพิเศษรับคดีพิเศษจำนวน 263 คดี ซึ่งอยู่ในช่วงสถานการณ์บ้านเมืองไม่ปกติ แต่เนื่องจากมีมาตรการเพิ่มช่องทางการรับเป็นคดีพิเศษ ทำให้มีคดีพิเศษเพิ่มมากขึ้น

จากตารางที่ 1 มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ คดีที่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน 310 คดี เป็นคดีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับเป็นคดีพิเศษและอยู่ระหว่างการพิจารณามากกว่า 3 ปี แล้ว จำนวนมากถึง 67 คดี คิดเป็นร้อยละ 21.61 ของคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาทั้งหมด

รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานคดีและมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่ปกป้อง รักษา เรียกคืนให้แก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2557

ปีงบประมาณ	จำนวนคดีพิเศษรับ	จำนวนคดีพิเศษที่มีมูลค่าความเสียหาย	มูลค่าความเสียหายผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน	คดีค้างยกมาจากปีก่อน	จำนวนคดีพิเศษสอบสวนเสร็จ	จำนวนคดีพิเศษที่มีมูลค่าความเสียหาย	มูลค่าความเสียหายผลประโยชน์ที่รักษาเรียกคืนแก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน
2547	31	4	17,323,108,482.00		8	2	14,299,108,482.00
2548	89	31	3,340,630,307.28	10	15	4	3,088,444,303.19
2549	170	64	108,410,845,973.64	73	58	29	1,638,324,261.63
2550	96	75	16,724,311,993.74	130	159	89	15,962,110,984.26
2551	83	76	12,890,235,954.62	113	104	59	18,929,306,543.10
2552	123	77	13,684,817,735.29	114	92	49	81,946,956,782.75
2553	475	90	25,177,826,980.00	139	127	52	7,243,475,442.14
2554	130	65	10,323,169,729.30	392	216	89	2,883,125,968.07
2555	252	17	4,479,452,685.45	398	245	64	24,697,851,476.70
2556	263	99	32,851,940,878.43	408	203	68	16,786,128,714.30
2557	95	56	7,640,465,037.24	379	62	60	4,175,277,767.71
รวม	1,807	654	252,846,805,756.99		1,289	565	191,650,110,725.85

สองแสนห้าหมื่นสองพันแปดร้อยสี่สิบหกล้านแปดแสนห้าพันเจ็ดร้อยห้าสิบล้านเก้าแสนเก้าสิบล้านเก้าสตางค์

หมายเหตุ

- ปีงบประมาณ หมายถึง วันที่ 1 ตุลาคม ถึง 30 กันยายน ของปีงบประมาณ
- จำนวนคดีพิเศษรับ หมายถึง คดีพิเศษที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับเพื่อสอบสวน
- จำนวนคดีพิเศษมีมูลค่าความเสียหาย หมายถึง คดีพิเศษ ที่สามารถคำนวณ กำหนดมูลค่าความเสียหายเป็นจำนวนเงินได้
- มูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน หมายถึง จำนวนมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน ที่ประมาณค่าเป็นจำนวนเงินได้ในขั้นการรับเป็นคดีพิเศษและการสืบสวนสอบสวน
- จำนวนคดีพิเศษสอบสวนเสร็จ หมายถึง คดีพิเศษที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ สอบสวนเสร็จและสรุปสำนวนส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- มูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์รักษา เรียกคืนแก่รัฐ ประชาชน/เอกชน หมายถึง จำนวนมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน ที่รักษาเรียกคืน รวมถึง ค่าปรับ การชดใช้ จ่ายเพิ่ม ไม่ขึ้นการสรุปสำนวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 21 เมษายน 2558

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา

ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ให้ความหมายต่อคำว่าอาชญากรรม ในเชิงพฤติกรรม ซึ่งมาลโลว์ (Fehr, 1983) เห็นว่า พฤติกรรมมนุษย์อาจเปลี่ยนแปลงไปตาม พื้นฐานทางสังคม เมื่อเป็นเรื่องของพฤติกรรม ตำรวจจึงต้องมีพื้นฐานความรู้ด้านพฤติกรรมประกอบ อาชญากรรมอย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบการสอบสวนคดีอาญาที่มีประสิทธิภาพตามที่ พรชัย ชันตี (2553) ได้นำเสนอไว้ สิ่งที่เชื่อมโยงกับการสอบสวนดังกล่าวคือ รูปแบบการพิสูจน์ หลักฐาน ซึ่งวิธีทิพล มหาพรหม (2549) นำเสนอรูปแบบการพิสูจน์หลักฐานว่า การเก็บรวบรวม หลักฐานต้องตรวจสอบสิ่งต่างๆ อย่างละเอียด และต้องจดจำหรือระลึกถึงภาพของเหตุการณ์ได้ ทั้งหมด

สิ่งสำคัญของการสืบสวนคดีอาญา คือ องค์ประกอบหลัก อันได้แก่ การมีส่วนร่วม ของประชาชน ข้อเสนอ ที่สนับสนุนแนวคิดดังกล่าว เช่น แนวคิดของชิต นิลพานิช และกุลธนา พงศธร (2532) วันรัช มิ่งมณีนาคิน (2531) รีดเดอร์ (Reeder, 1974) โดยเฉพาะคัลด์เวลล์ (Caldwell, 1965) เสนอว่า การมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจกับประชาชน และการรักษาความสัมพันธ์ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานตำรวจ ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงาน ได้รับการรองรับแนวทางการสืบสวนคดีอาญาจากนโยบาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พระราชบัญญัติคุ้มครอง พยานในคดีอาญา 2546 พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติว่าด้วยกองทุน เพื่อการสืบสวนและสอบสวน คดีอาญา ทั้งนี้ ภายใต้อำนาจการบริหารงานและรูปแบบการดำเนินงานดังกล่าว จะเห็นได้ว่า แนวคิดทฤษฎีข้างต้นครอบคลุมทั้งกระบวนการของการสืบสวนคดีอาญา เพื่อผลของการสั่งฟ้อง และการตัดสินความผิด ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวยังพิจารณาในเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการดำเนินงาน

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา

งานศึกษาในประเด็นอื่นยังพิจารณาด้านการบริหารงานสืบสวนและสอบสวน คดีอาญา เช่น งานของณภพ งามนิยม (2546) ศึกษาการนำวิทยาการตำรวจมาใช้ในการดำเนินคดี อาญา (Forensic Science Applying in the Criminal Justice Process) งานศึกษาของ พ.ต.ต. พงศธร ปิตุพิทย (2545) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนในสังกัดกองบังคับการตำรวจ นครบาล 4 งานของ พรศักดิ์ เลารุจิริลย์ (2545) ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนคดีอาญา: ศึกษา เฉพาะกรณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 งานของชาติชาย ชาติเวช (2544) ศึกษาเรื่อง การ ประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตรวิทยาการตำรวจและการสืบสวน โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ของสำนักงานวิทยาการตำรวจ และงานศึกษาของยิ่งสัน งามสง่า (2542) ศึกษาเรื่องทัศนคติของ เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนต่อการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการสืบสวนของกองบัญชาการ ตำรวจนครบาล: ศึกษากรณีกองกำกับการสืบสวนตำรวจนครบาล 1-9 แนวทางการศึกษาข้างต้นจึง

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ครอบคลุมกระบวนการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาทั้งในด้านรูปแบบและด้านการบริหารบุคลากรที่เกี่ยวข้องและบุคลากรที่ปฏิบัติงานดังกล่าว

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ

4.3.1 ความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้อง ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2553⁴³

จากการศึกษา เรื่อง “ความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้อง ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ” ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก 2 ชุดๆ ละ 15 ราย และเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในพื้นที่ทั่วประเทศอีก จำนวน 200 ราย พบว่า เมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมดำเนินคดีพิเศษแล้วทำให้มีองค์ความรู้และความเข้าใจในงานสอบสวนคดีพิเศษชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ ในปัจจุบัน (2553) งานสอบสวนคดีพิเศษมีมาตรฐานในการสอบสวนโดยการสอบสวนกระทำในรูปแบบคณะกรรมการจากหลายหน่วยงานและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสอบสวนสามารถรับทราบประเด็น ให้โอกาสในการหาหลักฐาน พยาน เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์โดยกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในงานสอบสวนคดีพิเศษอยู่ในระดับมากถึงร้อยละ 82.0 และสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ ส่วนใหญ่รู้จักกรมสอบสวนคดีพิเศษมาก่อนจากแหล่งสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เว็บไซต์ และบุคคล มากถึงร้อยละ 86.7

สำหรับความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้อง ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 87.73 โดยกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษมากถึงร้อยละ 100 ในขณะที่กลุ่มประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 70.03 และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.16

4.3.2 ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2554⁴⁴

จากการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 855 ราย พบว่า ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.24 : 84.8%) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นด้านหลักประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ หลักนิติธรรม หลักประสิทธิภาพ และหลักเสมอภาค ตามอันดับรายละเอียดตามตารางที่ 2

⁴³ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้อง ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ, 2553.

⁴⁴ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2554.

ตารางที่ 2 ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษจำแนกตามหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล	ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1. หลักประสิทธิผล	87.6	4.38
2. หลักประสิทธิภาพ	86.2	4.31
3. หลักการตอบสนอง	82.4	4.12
4. หลักการรับผิดชอบ	84.0	4.20
5. หลักความโปร่งใส	82.8	4.14
6. หลักการมีส่วนร่วม	82.2	4.11
7. หลักการกระจายอำนาจ	84.6	4.23
8. หลักนิติธรรม	86.4	4.32
9. หลักความเสมอภาค	85.4	4.27
ภาพรวม	84.8%	4.24

4.3.3 ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2555⁴⁵

ผลการศึกษาจากแบบสำรวจจำนวน 1,938 ชุด พบว่า ระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ระดับความเชื่อมั่นในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.41$ (ร้อยละ 68.2)) โดยหลักนิติธรรมมีระดับความเชื่อมั่นสูงสุด ($\bar{x} = 3.61$ (ร้อยละ 72.2)) รองลงมา คือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 3.54$ (ร้อยละ 70.8)) หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 3.53$ (ร้อยละ 70.6)) หลักความรับผิดชอบต่อ ($\bar{x} = 3.34$ (ร้อยละ 66.8)) และหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.17$ (ร้อยละ 63.4)) ตามลำดับ โดยหลักการมีส่วนร่วมมีระดับความเชื่อมั่นต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.12$ (ร้อยละ 62.4))

ตารางที่ 3 ระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

หลักธรรมาภิบาล	ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ	
	ร้อยละ (%)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
หลักนิติธรรม	72.2	3.61
หลักคุณธรรม	70.6	3.53
หลักความโปร่งใส	63.4	3.17
หลักการมีส่วนร่วม	62.4	3.12
หลักความรับผิดชอบต่อ	66.8	3.34
หลักความคุ้มค่า	70.8	3.54
ภาพรวม	68.2	3.41

⁴⁵ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2555.

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เพศแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงจะมีระดับความเชื่อมั่นมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายในทุกด้าน แต่ระดับความเชื่อมั่นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เพศแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นด้านหลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3.4 ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2556

1) ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2556⁴⁶

ผลวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือดีเอสไอในสายตาของสาธารณชน กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนทั่วไปใน 17 จังหวัดของประเทศ” จากประชาชนในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรปราการ พะเยา เพชรบูรณ์ เชียงใหม่ นครพนม สกลนคร สุรินทร์ บุรีรัมย์ ขอนแก่น นครราชสีมา ชุมพร ตรัง และ นครศรีธรรมราช จำนวนทั้งสิ้น 2,156 ตัวอย่าง ซึ่งดำเนินการโดย สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ ระหว่างวันที่ 3 – 8 มิถุนายน 2556 ที่ผ่านมา โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มเชิงชั้นภูมิหลายชั้น โดยสุ่มเลือกจังหวัด อำเภอ ตำบล ชุมชน คริวเรือน และประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ระดับครัวเรือนช่วงความคลาดเคลื่อนบวกลบร้อยละ 7

ผลการสำรวจ พบว่า การรับรู้ของสาธารณชนต่อผลงานของ กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือดีเอสไอ พบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 89.1 ระบุเห็นผลงาน ในขณะที่ ร้อยละ 10.9 ระบุ ยังไม่เห็นผลงาน สำหรับความเชื่อมั่นต่อการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือดีเอสไอ พบว่าส่วนใหญ่หรือร้อยละ 88.3 ค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมากที่สุด ในขณะที่ร้อยละ 11.7 ไม่ค่อยเชื่อมั่นถึงไม่เชื่อมั่นเลย ส่วนคดีพิเศษของดีเอสไอที่ได้รับความสนใจมากที่สุด พบว่า อันดับแรก หรือร้อยละ 43.7 ระบุ คดีรถหรู รถซูเปอร์คาร์ รองลงมา คือ ร้อยละ 21.4 ระบุ คดีทุจริตโรงพัก ร้อยละ 15.3 ระบุคดีกาสิโน มลพิษโรงงาน ร้อยละ 10.7 ระบุคดีการเมือง และร้อยละ 8.9 ระบุคดีอื่นๆ เช่น คดีค่านูษย์ คดีล้มสถาบัน คดีที่ดินเขาแพง เป็นต้น

นอกจากนั้น เมื่อถามถึงความรู้สึกชื่นชม นายธาริต เพ็งดิษฐ์ ในฐานะสุดยอดซีอีโอของหน่วยงานรัฐ พบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 83.8 รู้สึกชื่นชม นายธาริต เพ็งดิษฐ์ ในฐานะสุดยอดซีอีโอของหน่วยงานรัฐ ในขณะที่ ร้อยละ 16.2 ไม่รู้สึกชื่นชมอะไร

ทั้งนี้ ผู้ช่วยผู้อำนวยการเอแบคโพลล์ มีความเห็นว่า ในท่ามกลาง ความวุ่นวายทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ย่อมส่งผลกระทบต่อ การวางตัวเป็นกลางและการทำ ตาม “หน้าที่” ของเจ้าหน้าที่รัฐและมักจะส่งผลทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ขาดที่พึ่งและความหวังต่อ หน่วยงานของรัฐในการเยียวยาปัญหาสำคัญของประเทศและประชาชน อย่างไรก็ตาม ผลสำรวจ ครั้งนี้กลับชี้ให้เห็นว่า สาธารณชนยังมีหน่วยงานของรัฐที่เข้าถึงในการคลี่คลายปัญหาสำคัญที่

⁴⁶ สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ผลวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ ดีเอสไอในสายตาของสาธารณชน กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนทั่วไปใน 17 จังหวัดของประเทศ”, 2556.

สาธารณชนกำลังให้ความสนใจและมีความพึงพอใจต่อหัวหน้าหน่วยในฐานะที่เป็นสุดยอดฮีโร่ของดีเอสไอ จึงน่าจะเป็นข้อมูลสำคัญให้กับหน่วยงานของรัฐหน่วยอื่นๆ ได้เร่งสร้างผลงานเป็นที่พึงและความหวังให้กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มากกว่าคอยเอาใจฝ่ายการเมืองและกลุ่มนายทุนโดยละเลยความเดือดร้อนของสาธารณชน

2) ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2556⁴⁷

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 73.67 ($\bar{x} = 3.68$) โดยการบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นกระบวนการสืบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.44 ($\bar{x} = 3.77$) รองลงมา คือ การรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา คิดเป็นร้อยละ 75.29 ($\bar{x} = 3.76$) การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 74.70 ($\bar{x} = 3.73$) และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 74.01 ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ และที่น่าสนใจ คือ กระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความตีหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.0 ($\bar{x} = 3.50$)

สำหรับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.72 ($\bar{x} = 3.63$) โดยการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน เป็นกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.09 ($\bar{x} = 3.7$) รองลงมา คือ การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 73.89 ($\bar{x} = 3.69$) การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 73.89 ($\bar{x} = 3.69$) และการมีพนักงานอัยการ/อัยการทหาร ร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ (คิดเป็นร้อยละ 73.18 ($\bar{x} = 3.66$) และการใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้นโดยไม่มีหมาย การดักฟัง และการแฝงตัว เป็นต้น (คิดเป็นร้อยละ 73.18 ($\bar{x} = 3.66$) ตามลำดับ และที่น่าสนใจ คือ กระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความตีหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.09 ($\bar{x} = 3.51$)

⁴⁷ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2556.

จากผลการศึกษาสารุบสาระสำคัญได้ ดังนี้

1) กระบวนการสืบสวนในส่วนการบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นกระบวนการสืบสวนได้รับความเชื่อมั่นสูงสุด และกระบวนการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงานได้รับความเชื่อมั่นต่ำสุด

2) กระบวนการสอบสวนในส่วนการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน ได้รับความเชื่อมั่นสูงสุด และกระบวนการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน ได้รับความเชื่อมั่นต่ำสุด

ข้อสังเกต ผลการศึกษานี้ พบว่าความเชื่อมั่นต่อการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงานต่ำที่สุด ทั้งในกระบวนการสืบสวนและกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

จากการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผลการสำรวจดังกล่าวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่สะท้อนให้เห็นความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการ และประชาชน นอกจากจะนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไปใช้ประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ยังสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษและนำผลที่ได้จากการสำรวจดังกล่าวไปใช้ในการบริหารและพัฒนาในเชิงลึกด้วยต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษา กำหนดระเบียบวิธีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิธีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการศึกษา และสัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีการศึกษา

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เป็นการสำรวจแบบผสมผสานระหว่างการสำรวจเชิงคุณภาพและการสำรวจเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นและการประชุมรับฟัง/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ประชากรในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ประกอบด้วย

- 1) ผู้รับบริการ ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (สำนักงาน ป.ป.ช.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)
- 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้แก่ ผู้ร้องทุกข์ พยาน ผู้ต้องหา และผู้เสียหาย

2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ในการศึกษานี้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคณะทำงานตามโครงการการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 272/2557 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2557 ได้พิจารณาคัดเลือกจากรายชื่อ (1) ผู้รับบริการ/หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

และ (2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ความร่วมมือจากหน่วยงานในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษจัดส่งให้⁴⁸ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงให้ได้ตัวแทนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ให้ครบถ้วน

ตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวน	ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวน
1	สำนักงานอัยการสูงสุด	5	22	กรมการขนส่งทางบก	2
2	กรมพระธรรมนูญ	2	23	กรมควบคุมมลพิษ	2
3	สำนักงาน ป.ป.ช.	2	24	กรมสรรพากร	2
4	สำนักงาน ป.ป.ท.	2	24	กรมศุลกากร	2
5	สำนักงาน ป.ป.ง.	2	25	กรมสรรพสามิต	2
6	สำนักงาน ป.ป.ส.	2	26	สำนักงานมาตรฐาน อุตสาหกรรม	2
7	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์	2	27	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	2
8	สำนักงานปลัด ยธ.	2	28	กรมป่าไม้	2
9	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	5	30	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเมืองแร่	2
10	กระทรวงมหาดไทย	2	31	สำนักงานศาลอาญา	2
11	กระทรวงการคลัง	2	32	สำนักงานศาลปกครอง	2
12	กระทรวงพาณิชย์	2	33	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	2
13	กระทรวงศึกษาธิการ	2	34	สำนักงานคณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภค	2
14	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2	35	กองบังคับการปราบปรามการ กระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี	2
15	กระทรวงอุตสาหกรรม	2	36	ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและ ปราบปรามการค้ามนุษย์	2

⁴⁸ หน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สำนักงานบริหารกลาง สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ สำนักคดีการเงินการธนาคาร สำนักคดีความมั่นคงสำนักคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม สำนักคดีทรัพย์สินทางปัญญา สำนักคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ สำนักคดีภาษีอากร สำนักคดีอาญาพิเศษ 1 สำนักคดีอาญาพิเศษ 2 สำนักคดีอาญาพิเศษ 3 สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบ สำนักปฏิบัติการคดีพิเศษภาค ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคเหนือ ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคตะวันออก ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคใต้ ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์บริหารคดีพิเศษ และศูนย์ปราบปรามการค้ามนุษย์ รวม 20 หน่วยงาน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวน	ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวน
16	กระทรวงสาธารณสุข	2	37	ธนาคารแห่งประเทศไทย	2
17	กระทรวงการต่างประเทศ	2	38	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	2
18	กระทรวงแรงงาน	2	39	สภาพนายความ	2
19	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	2	40	สื่อมวลชน	6
20	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	2	41	นักวิชาการ/ผู้นำองค์กรเครือข่าย/ผู้นำองค์กรภาคเอกชน	10
21	สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	2	42	ผู้ร้องทุกข์ พยาน ผู้ต้องหา และผู้เสียหาย	50
	รวม	48		รวม	102
		รวม			150

ทั้งนี้ ในการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ จากมีส่วนได้ส่วนเสีย/ผู้รับบริการของกรมสอบสวนคดีพิเศษนี้ มีผู้เข้าร่วมซึ่งเป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงและสื่อมวลชน รวมจำนวน 169 คน

3. การดำเนินการ

3.1 วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ จากมีส่วนได้ส่วนเสีย/ผู้รับบริการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในวันจันทร์ที่ 18 สิงหาคม 2557 ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
- 2) ตรวจสอบความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ผู้รับบริการของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา
- 3) นำเสนอผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม และคดีพิเศษที่เป็นคดีตัวอย่างในมิติต่างๆ
- 4) ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ผู้รับบริการของกรมสอบสวนคดีพิเศษแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และพัฒนาความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
- 5) ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรายงานการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

3.2 การกำหนดขอบเขตของการสัมมนาและการสำรวจ

คณะทำงานตามโครงการการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 272/2557 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2557 กำหนดขอบเขตการสัมมนาเพื่อสำรวจ/รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามกรอบแนวคิดของการศึกษา และได้ให้ความหมายของคำสำคัญ ดังที่กล่าวไว้ในนิยามศัพท์ เพื่อให้การประชุมสัมมนาบรรลุผล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ประกอบด้วย แบบสำรวจ และการประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น รายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 แบบสำรวจ

สำหรับแบบสำรวจซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ คณะทำงานตามโครงการการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 272/2557 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2557 เห็นควรให้นำแบบสำรวจที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้จัดทำขึ้นในปีงบประมาณ 2556 มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จึงไม่ได้ทำการทดสอบแบบสำรวจ ทั้งนี้ แบบสำรวจดังกล่าว ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก และ ความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ส่วนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ (Choice) และให้คะแนนแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert Scale⁴⁹ โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษเป็น 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ตามระดับการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

⁴⁹ เพิ่งอ้าง.

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเปิดสำหรับแสดงข้อคิดเห็น

4.2 การประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น

การกำหนดรูปแบบ/กิจกรรมการจัดประชุมสัมมนา

- 1) การสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
- 2) การรับฟังความคิดเห็น/แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- 3) ผู้บริหาร/ผู้แทนของกรมสอบสวนคดีพิเศษนำเสนอและตอบข้อซักถาม
- 4) สรุปผลการประชุมสัมมนา

ผู้ศึกษาประมวลความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม และวิเคราะห์ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อจัดทำรายงานการศึกษาและนำเสนอผู้บริหารต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ ซึ่งผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่จัดเก็บรวบรวมมาอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ และครบถ้วนมาทำการประมวลผลและวิเคราะห์ผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แล้ววิเคราะห์ข้อมูล ตามองค์ประกอบของแบบสำรวจ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean (\bar{x})) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation (SD)) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเปิดสำหรับแสดงข้อคิดเห็น

ผู้ศึกษาได้รวบรวมแล้ววิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดหมวดหมู่ข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอในรูปของตาราง พร้อมบรรยาย

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ศึกษาทำการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการประชุมสัมมนาเพื่อสำรวจ/รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และจัดหมวดหมู่เนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปของการบรรยาย

6. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์เชิงบรรยายหรือสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้สถิติเพื่อการพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean (\bar{x})) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation (SD)) เพื่อพรรณนาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ⁵⁰ และสำหรับการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นในเชิงเนื้อหาทั้งจากแบบสำรวจปลายปิดและจากการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดหมวดหมู่ข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง พร้อมบรรยาย และจัดทำรายงานการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

7. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้สื่อความหมายในการศึกษา ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	จำนวนความถี่
%	แทน	ร้อยละ
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean (\bar{x}))

⁵⁰ กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เป็นการสำรวจแบบผสมผสาน ระหว่างการสำรวจเชิงคุณภาพในการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2557 ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ร่วมกับการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจเชิงปริมาณจากการประชุมสัมมนาดังกล่าวด้วย

1. การวิเคราะห์ผลการศึกษาระดับปริมาณ

การวิเคราะห์ผลการศึกษาระดับปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจที่คณะทำงานตามโครงการการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 272/2557 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2557 จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 17 เมษายน 2557) ที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2557 ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนารวม 169 คน แต่มีผู้ตอบแบบสำรวจ 93 คน คิดเป็นร้อยละ 55.03

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก และความสัมพันธ์กับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	265	49.91
- หญิง	266	50.09
รวม	531	100.00

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 26 ปี	29	5.46
- 26 – 35 ปี	160	30.13
- 36 – 45 ปี	186	35.03
- 46 – 60 ปี	145	27.31
- มากกว่า 60 ปี	11	2.07
รวม	531	100.00
3. การศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	75	14.12
- ปริญญาตรี	274	51.60
- ปริญญาโท	177	33.33
- สูงกว่าปริญญาโท	5	0.95
รวม	531	100.00
4. อาชีพหลัก		
- ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ	265	49.91
- พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	105	19.77
- เกษตรกร	14	2.64
- ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ	125	23.54
- อื่นๆ เช่น แม่บ้าน นักศึกษา เป็นต้น	22	4.14
รวม	531	100.00
5. ความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ		
- ผู้ร้องทุกข์/กล่าวโทษ/ผู้เสียหาย	113	21.28
- ผู้ต้องหา	7	1.32
- พยาน	123	23.17
- หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (ทั้งในและต่างประเทศ)	119	22.41
- หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง (ทั้งในและต่างประเทศ)	9	1.69
- พนักงานอัยการ/อัยการทหาร	3	0.56
- สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงาน ป.ป.ท.	3	0.56
- บุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ	108	20.34
- อื่นๆ	46	8.67
รวม	531	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.09 และส่วนใหญ่อายุ 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.03 รองลงมา คือ อายุ 26 – 35 ปี อายุ 46 – 60 ปี และต่ำกว่า 26 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.13, 27.31 และ 5.46 ตามลำดับ ด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมา คือ ปริญญาโท ต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 33.33, 14.12 และ 0.95 ตามลำดับ ทั้งนี้ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 49.91 รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน และอื่นๆ เช่น แม่บ้าน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23.54, 19.77 และ 4.14 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบสวนหรือกระบวนการสอบสวนในฐานะเป็นพยาน คิดเป็นร้อยละ 23.17 รองลงมา คือ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (ทั้งในและต่างประเทศ) ผู้ร้องทุกข์/กล่าวโทษ/ผู้เสียหาย และบุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 22.41, 21.28 และ 20.34 ตามลำดับ

1.2 ความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 6 ความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 93)

ลำดับที่	การสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ร้อยละ (%)
1	การรับคำร้องทุกข์/กล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา	3.73	74.60
2	การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น	3.75	75.00
3	การบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.75	75.00
4	การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.81	76.20
5	การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสืบสวน	3.73	74.60
6	การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน	3.60	72.00
7	ผลงานด้านการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม	3.85	77.00
รวม		3.75	75.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{X} = 3.75$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อผลงานด้านการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.00 ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมา คือการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 76.20 ($\bar{X} = 3.81$) การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงาน

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

หรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{X} = 3.75$) และการบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ

สำหรับการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ($\bar{X} = 3.60$)

ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
1	การประสานงานหลังการร้องทุกข์กล่าวโทษแล้วยังไม่มีความชัดเจน ขาดการประสานแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษควรสรุปผลของคดีให้ประชาชนทราบเป็นระยะๆ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด และควรมีการสรุปรายงานประจำปีให้ทราบผลการดำเนินการ ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการกำกับดูแลการให้มีความถูกต้องความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้
2	กระบวนการสืบสวนสอบสวนหรือการดำเนินคดีใช้เวลานานเกินไป ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการสืบสวนแต่ละขั้นตอนว่าใช้ระยะเวลาดำเนินการเท่าใด
3	ควรให้อำนาจในการพิจารณาเรื่องสืบสวนอยู่ในดุลพินิจของผู้บัญชาการสำนักคดี หรือผู้อำนวยการศูนย์ต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้น
4	การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษอิงการเมืองมากเกินไป ทำให้การดำเนินการด้านคดีไม่ค่อยเป็นไปตามข้อเท็จจริงและหลักกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษต้องมีความเข้มแข็งในเชิงระบบ ที่บุคคลหรือคณะกลุ่มใดไม่สามารถมาอิทธิพลต่อการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้
5	กรมสอบสวนคดีพิเศษควรใช้กฎหมายที่มีอยู่ในการประสานขอข้อมูลที่มีประโยชน์ในทางคดีกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
6	ควรเพิ่มช่องทางการร้องทุกข์ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และควรเพิ่มหน่วยงานในระดับภูมิภาคหรือจังหวัดต่างๆ
7	กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในการทำงานของภาคประชาชนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากภาคประชาชนจะมีความใกล้ชิดกับปัญหาที่เกิดขึ้น การให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมปฏิบัติงานด้วย จะทำให้สามารถหาข้อมูลเชิงประจักษ์และได้พยานหลักฐานที่มีความเป็นปัจจุบัน

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสำคัญต่อกระบวนการแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน และเห็นว่าระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนไม่ควรใช้เวลานานเกินไป และการปฏิบัติหน้าที่ต้องเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส เป็นกลาง ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด นอกจากนั้นยังมีผู้ที่เห็นควรเพิ่มช่องทางการร้องทุกข์ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยควรเพิ่มศูนย์หรือหน่วยงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในระดับภาค/จังหวัด

1.3 ความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 8 ความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 93)

ลำดับที่	การสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ร้อยละ (%)
1	การรับเป็นคดีพิเศษ	3.67	73.40
2	การสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน	3.78	75.60
3	การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น	3.69	73.80
4	การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น	3.65	73.00
5	การมีพนักงานอัยการ/อัยการทหาร ร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ	3.68	73.60
6	การใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้นโดยไม่มีหมาย การดักฟัง และการแฝงตัว เป็นต้น	3.53	70.60
7	การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องหา เช่น การออกหมายจับ การขัง และการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น	3.53	70.60
8	การดำเนินการสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชน	3.65	73.00
9	การคุ้มครองพยานในคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษและที่มีการร้องขอให้ดำเนินการ	3.63	72.60
10	การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสอบสวน	3.69	73.80
11	การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย	3.70	74.00
12	การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน	3.52	70.40
13	ผลงานด้านการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม	3.67	73.40
รวม		3.64	72.80

จากตารางที่ 8 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในการสอบสวนคิดเป็นร้อยละ 72.80 (\bar{X} = 3.64) โดยการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน เป็นกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.60 (\bar{X} = 3.78) รองลงมา คือ การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 74.00 (\bar{X} = 3.70) การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 73.80 (\bar{X} = 3.69) และการพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 73.80 (\bar{X} = 3.69) ตามลำดับ

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

สำหรับการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.40 ($\bar{X} = 3.52$)

ตารางที่ 9 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
1	กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นองค์กรที่ทำงานด้านคดีพิเศษจึงจะต้องมีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใสและตรวจสอบได้ กระบวนการทำงานทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส ไม่มีการเรียกร้อยรับผลประโยชน์ และต้องเป็นกลางทางการเมืองไม่ตกไปอยู่ในอำนาจของนักการเมือง ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามผู้มีอำนาจทางการบริหาร หรือรัฐบาลการดำเนินคดีต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักกระบวนการยุติธรรม
2	ควรแก้ไขที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) และผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ ควรมาจากการสรรหาเพื่อให้ได้คนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ไม่ให้มีการแทรกแซงและอยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายการเมือง
3	ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และกระบวนการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตั้งแต่เริ่มรับคำร้องจนถึงสรุปผลการสอบสวนให้ประชาชนได้รับทราบให้มากยิ่งขึ้น เพราะที่ผ่านมาทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือในการขัดขวางฝ่ายตรงข้าม ทำให้การรับคดีพิเศษบางคดีถูกมองว่าไม่เป็นไปตามกฎหมาย
4	กรมสอบสวนคดีพิเศษควรแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทราบโดยเร็ว (เร็วกว่าเดิม)
5	กรมสอบสวนคดีพิเศษควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รักษาทรัพย์สินของประเทศ เช่น กรมที่ดิน กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ยังขาดเครื่องมือในการรวบรวมพยานหลักฐานที่ต้องยื่นฟ้องต่อศาลและอาจถูกครอบงำโดยผู้มีอิทธิพล จึงต้องอาศัยความรู้ความสามารถของพนักงานสอบสวนในการดำเนินการดังกล่าว
6	กรมสอบสวนคดีพิเศษควรประกอบด้วย บุคลากรในหลายๆ ภาคส่วน ทั้งนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ฯลฯ และจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวนเฉพาะด้าน (เฉพาะคดี) ซึ่งจะสามารถสอบสวนคดีพิเศษได้อย่างเชี่ยวชาญและเหมาะสมกับรูปแบบการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
7	กรมสอบสวนคดีพิเศษควรรับคดีความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องยาเสพติด และคดีเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ รวมถึงคดีหมิ่นสถาบันที่มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ เป็นคดีพิเศษ ซึ่งบางคดีมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความมั่นคงของประเทศ และบางคดีมีการกระทำความผิดที่ชัดเจน
8	กรมสอบสวนคดีพิเศษควรลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ของประชาชนเพิ่มเติม นอกเหนือจากการทำงานด้านคดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

นอกจากนั้น ผู้เข้าร่วมสัมมนาซึ่งเป็นภรรยาของนายประจวบ เนาวโสภาส ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 14 ตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งถูกยิงเสียชีวิต เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2556 เนื่องจากเป็นแกนนำในการต่อต้านปัญหาการกบฏ ในพื้นที่ ตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แสดงความเห็นและได้สอบถาม ในแบบสำรวจว่า เหตุใดกรมสอบสวนคดีพิเศษจึงไม่ติดตามและรับคดีการกบฏ ตำบลหนองแห่น และคดีฆาตกรรมนายประจวบ เนาวโสภาสเป็นคดีพิเศษ เนื่องจากก่อนที่จะนายประจวบฯ จะเสียชีวิต นั้น ได้ติดต่อและให้ข้อมูลทุกอย่างกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ พร้อมกับนำเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษลงพื้นที่ด้วย ซึ่งกรณีดังกล่าวข้างต้น กรมสอบสวนคดีพิเศษต้องทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เข้าใจอย่างชัดเจน และควรแนะนำหรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

จากข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากระบวนการสืบสวนและสอบสวนที่กล่าวแล้ว สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษที่สำคัญได้ ดังนี้

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีพิเศษ อีกทั้งยังเป็นที่คาดหวังและเป็นที่พึ่งของประชาชน จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ซื่อสัตย์โปร่งใส และตรวจสอบได้ไม่ตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายการเมืองซึ่งควรแก้ไขที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ให้ปราศจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง

(2) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนาระบบการแจ้งความสืบสวนและผลการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชนได้รับทราบอย่างเหมาะสม รวมทั้งควรเพิ่มช่องทางการร้องทุกข์ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

(3) การสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษควรมีประสิทธิภาพและอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

2. การวิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

2.1 การวิเคราะห์ข้อคิดเห็นจากการเสวนา เรื่อง “มุมมองของสาธารณะต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” นั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่สำคัญ ดังนี้

2.1.1 กรมสอบสวนคดีพิเศษได้เข้ามาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเรื่องเด็กและสตรี และปัญหาชาวเลรายไวย์ ซึ่งเป็นปัญหารื้อรังในสังคมไทย⁵¹ และกรณีปัญหามลพิษและการลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตราย ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติงานร่วมกับภาคประชาชนของกรมสอบสวนคดีพิเศษทำให้สามารถแก้ไขปัญหาที่รื้อรังมานานให้ประชาชนได้ เช่น กรณีปัญหามลพิษและการลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตราย ในพื้นที่ตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียเป็นพิษ มีกลิ่นเหม็นมีหน่วยงานที่ดูแล

⁵¹ รูปนีย์ เอียดศรีไชย. ผู้สื่อข่าวภาคสนามรายการข่าว 3 มิติ ไทยทีวีสีช่อง 3 (18 สิงหาคม 2557)

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

รับผิดชอบอยู่คือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่จริงๆ แล้วปัญหาเกิดจากการปล่อยของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมส่วนหนึ่งปล่อยขยะฝังกลบอีกส่วนหนึ่ง หลังจากปี 2553 กรมสอบสวนคดีพิเศษ ก็ได้ลงพื้นที่ที่สำรวจจุดที่มีมลภาวะเป็นพิษจำนวนมากว่าสิบจุด พบว่าปัญหาเกิดจากหลายๆ ฝ่ายทั้งหน่วยงานที่อนุญาต การประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม และการฝังกลบขยะที่สะสมอยู่ในพื้นที่ ตั้งแต่มีปัญหาเกิดขึ้นในตำบลหนองแห่น เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเข้าปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้มีการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประจำ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง**ชุมชนกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ** มีการจับรบบรรทุกที่ลักลอบทิ้งของเสียได้ด้วย⁵²

2.1.2 การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องประสบกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งทำให้การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องเผชิญกับแรงกดดันต่างๆ อย่างมากมาย แต่เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษต่างก็มีความตั้งใจและจริงจังในการทำงานทำให้สามารถช่วยเหลือประชาชนและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้⁵³

2.1.3 กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานซึ่งเป็นที่พึ่งของประชาชนได้เนื่องจากกรมสอบสวนคดีพิเศษทำงานเชิงรุกที่ใกล้ชิดกับประชาชน โดยบุคลากรที่มีศักยภาพมีความจริงจังในการทำงานมีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และมีการลงมือปฏิบัติจริง มีการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับของผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการ ทำให้ทราบถึงต้นตอของปัญหา มีการสำรวจติดตามปัญหาโดยร่วมกับชุมชน รวมถึงมีการตั้งโต๊ะสืบสวนสอบสวน ณ สถานที่เกิดเหตุ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นว่า มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนในเชิงลึกและกว้างขวาง ไม่ใช่มีเพียงการสร้างข่าว แต่เป็นการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ตื่นตัวในการทำงาน โดยเฉพาะในส่วนของภาคประชาสังคม อาทิ ปัญหาหนองแห่น ปัญหาชาวเล ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำงานร่วมกับภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย⁵⁴ ทำให้มีการบูรณาการร่วมกัน ก่อให้เกิดผลการทำงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และใช้งบประมาณไม่มากแต่อย่างไรก็ตาม การทำงานร่วมกับชุมชนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยจะมีตัวแทนหรือผู้นำในการเรียกร้องเข้าไปร่วมทำงานด้วย เป็นการเปิดตัวทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความเสี่ยงตกอยู่ในอันตราย และทำให้เกิดแรงกดดัน ขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีมาตรการดูแลบุคคลเหล่านั้น⁵⁵

2.1.4 บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีศักยภาพสามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ แต่เนื่องจากคดีด้านสิ่งแวดล้อมจะแตกต่างจากคดีอื่นๆ ทั่วไป และมีการทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชนและประชาชนในวงกว้าง จะมีอีกหลายหน่วยงาน

⁵² จร เนาวโอบาส ผู้เสียหายซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษและการลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตรายในพื้นที่ตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา (18 สิงหาคม 2557)

⁵³ เรื่องเดียวกัน. (51).

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน. (52).

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน. (52).

หลายๆ ชุมชนที่จะออกมาเรียกร้องเพราะปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายนี้กระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และยังมีอีกมากที่ยังไม่ออกมาเรียกร้อง⁵⁶ แต่เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็นคดีพิเศษและคณะกรรมการคดีพิเศษไม่ได้รับเป็นคดีพิเศษ ทำให้ไม่มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง⁵⁷ ซึ่งการทำงานร่วมกับประชาชนกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ควรจะมีอยู่และทำงานร่วมกันต่อไป⁵⁸

2.1.5 ปัญหาด้านทรัพย์สินทางปัญญามีใช้เพียงการไล่จับของปลอม ของลอกเลียนแบบเท่านั้น แต่สินค้าทุกประเภทที่สามารถซื้อขายได้เป็นงานที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากการคิดและการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งทรัพย์สินทางปัญญามีความสำคัญกับคนทุกๆ คน และทุกๆ คนในประเทศได้รับผลกระทบจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การทำงานในช่วงแรกของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผลงานคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญายังมีอยู่จำนวนน้อย โดยที่ปัญหาด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่มีมูลค่าสูงและมีผลกระทบในวงกว้าง กล่าวคือบริษัทที่ผลิตสินค้าแล้วมีการละเมิดปลอมแปลงสินค้า สินค้าจำหน่ายไม่ได้ ต้องยกเลิกกิจการ ลูกจ้างตกงาน เป็นหนี้สิน โดยเฉพาะหากละเมิดสินค้าจากต่างประเทศ ผลกระทบจะกระทบกับคนทั้งประเทศ โดยมีผู้ได้รับผลประโยชน์อยู่เพียงกลุ่มคนกลุ่มเดียว ขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดด้านทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้⁵⁹

2.1.6 กรมสอบสวนคดีพิเศษมีระบบในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเข้าถึงพื้นที่ที่มีการแจ้งเรื่องร้องเรียนได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่หน่วยงานอื่นไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ หรือไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว หรืออาจกล่าวได้ว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษมีทั้งข้อมูลและเครื่องมือ สามารถขอหมายศาลหมายค้นเข้าไปตรวจค้นได้รวดเร็ว จึงทำให้กรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ครบถ้วนและสามารถปิดคดีได้เร็ว แต่ที่ผ่านมาเมื่อเทียบกับจำนวนการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นจริง และมูลค่าความเสียหาย จำนวนคดีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการจึงยังถือว่ามียังน้อย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งสามารถสืบสวนสอบสวนเข้าถึงต้นตอ เช็กสถานะการเงิน สามารถจับกุมได้ครั้งละหลายๆ และในปัจจุบันนี้ที่การกระทำผิดมีการดำเนินการผ่านอินเทอร์เน็ต ก็ยังไม่มีหน่วยงานใดที่สามารถแก้ไขปัญหามากเท่ากรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้ประกอบการจึงหวังพึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะเข้ามาช่วยในการสืบสวนสอบสวนแล้ว การมี

⁵⁶ เพิ่งอ้าง.

⁵⁷ จร เนาวโสภาส มีความเห็นว่า หากกรมสอบสวนคดีพิเศษรับพื้นที่ทุกจุดที่มีปัญหาของหนองเหินเป็นคดีพิเศษแล้วมีการสืบสวนสอบสวนในเชิงลึกปัญหาอาจจะหมดไปในระยะเวลาไม่ช้า แต่ในปัจจุบันบางจุดที่ไม่ได้เป็นคดีพิเศษปัญหาก็กังวียนเวียนกลับมาอีก

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน. (52)

⁵⁹ มาลา ตั้งประเสริฐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (ปปท. ภาครัฐ) (18 สิงหาคม 2557)

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษยังมีทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ลดการข่มขู่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ง่ายต่อการดำเนินคดีมากขึ้นด้วย⁶⁰

2.1.7 จากที่มีข่าวที่มีผลลบลต่อกรมสอบสวนคดี แต่จากผลงานและการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ทำงานช่วยเหลือประชาชนในหลายๆ ด้าน ไม่ใช่แค่เพียงเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา กรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถล้วงลึกข้อมูลได้ทุกฐานข้อมูล และมีการบูรณาการข้อมูลสามารถดำเนินการในองค์กรๆ เดียวได้ คล้ายๆ one stop service แต่มีความหวังใยว่า เมื่อเปิด AEC เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน เงินทุนเสรี แล้วจะมีปัญหาเรื่องแรงงาน การค้ามนุษย์ การฟอกเงินเสรีตามมาด้วย โดยเฉพาะประเทศไทยที่เป็นศูนย์กลางในการขนส่งแล้วมีการเตรียมการรองรับปัญหาอย่างไร กรมสอบสวนคดีพิเศษควรต้องมีการขยายงานรองรับปัญหาเหล่านี้ และถ้ามีอาเซียนบวก 3 บวก 6 ปัญหาที่ยิ่งกว้างออกไปอีก และต้องขยายศักยภาพเหมือน FBI ต้องสร้างภาพลักษณ์การทำงานที่น่าเกรงขาม และความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย ต้องมองภาพให้กว้าง⁶¹

2.1.8 การค้ามนุษย์ที่ปัจจุบันเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศ และเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรง ซึ่งปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนมีความเกี่ยวโยงเครือข่ายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ หรือกรณีที่มีผู้ม้อทธิพลอยู่เบื้องหลัง ซึ่งมูลนิธิทักษ์สตรีได้เข้าทำงานร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างจริงจัง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในการปราบปรามการค้ามนุษย์ แม้ว่าปีนี้ไทยจะตกอยู่ใน tear3 ก็ตาม เพราะมีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนในเชิงลึกได้มากกว่าหน่วยงานอื่น การจับผู้ต้องหาที่เป็นคนต่างชาติซึ่งมีการลักลอบขนคนเข้ามาในประเทศไทยก็มีการจับกุมได้มากขึ้น แต่ขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษคงไว้ซึ่งความตรงไปตรงมา ไม่เห็นแก่พวกพ้อง การทำงานด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากการแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ต้องมีการประสานงานอย่างรวดเร็ว จึงจะช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายได้⁶²

2.1.9 กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลราไวซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยมา 300 กว่าปี มีปัญหาโดนฟ้องขับไล่ที่ดิน เนื่องจากมีการออกเอกสารสิทธิ์ไม่ชอบ ทับที่ทำกินของชาวเลราไวกว่า 2,000 คน ซึ่งศาลได้ตัดสินว่า กรมที่ดินออกเอกสารสิทธิ์ไม่ชอบให้เพิกถอนเอกสารสิทธิ์ ซึ่งได้มีการฟ้องร้องเกือบ 10 ปี มีการถมทำลายหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าชาวเลราไวได้อาศัยอยู่ชุมชนนี้มาระยะเวลายาวนาน จากการทำงานร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีการพิสูจน์หลักฐานโดยชุดกระดุกชาวเลราไวมาตรวจว่า ดีเอ็นเอตรงกับชาวเลราไวในปัจจุบันหรือไม่ ปรากฏว่าตรงกัน การตรวจสอบร่องรอยแผนที่จากดาวเทียม ซึ่งจะเป็นหลักฐานยืนยันว่าชาวเลราไวได้อาศัยอยู่ก่อนที่จะมีการออกเอกสารสิทธิ์ ขณะนี้ยังอยู่ในกระบวนการฟ้องร้องในศาลปกครอง ซึ่งราษฎรก็มีความหวังเมื่อกรมสอบสวนคดีพิเศษรับคดีมาเป็นคดีพิเศษ รวมถึง

⁶⁰ มาลา ตั้งประเสริฐ, จร เนาโวภาส, และปรีดา คงแป้น ผู้จัดการมูลนิธิชุมชนไท (18 สิงหาคม 2557).

⁶¹ เฟิงอ้าง.

⁶² ชลธีร์นต์ แสงสุวรรณ ผู้ประสานงานมูลนิธิทักษ์สตรี (Alliance Anti Traffic : AAT) (18 สิงหาคม 2557)

ได้เห็นกระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินงาน ไม่ใช่แค่การออกเอกสารสิทธิ์โดยมิชอบ แต่เป็นการคุกคามจากผู้มีอิทธิพล กับราษฎรที่หาเลี้ยงครอบครัวรายได้วันละ 300 บาท หากออกเอกสารสิทธิ์พื้นที่ทำกินของชาวเลได้ทั้งหมด 19 ไร่ๆ ละ 100 ล้านบาท ชาวบ้านคงจะไม่มี ความหวัง เกิดวิกฤติศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม แต่เมื่อกรมสอบสวนคดีพิเศษเข้ามา สืบสวนสอบสวนทำให้ชาวบ้านมีความหวังที่จะต่อสู้ ทั้งนี้ ปัญหาการเข้ามาคุกคามพื้นที่ทำกิน ของราษฎรหรือกลุ่มชาวพื้นเมืองกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลมีมานานมากและนับวันจะยิ่งมากขึ้นเรื่อยๆ กรณีพิพาทและการคุกคามพื้นที่มีมากขึ้น สำหรับองค์กรพัฒนาชุมชนบางองค์กรแทบต้อง ทำงานแทนกระทรวงยุติธรรมอยู่แล้ว จึงขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษทำเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้น เรื่อยๆ โดยการทำงานร่วมกับชุมชน จะทำให้ได้รับข้อมูลจากหลายๆ ภาคส่วนเพื่อให้การ ทำงานของเราประสบความสำเร็จได้⁶³

2.1.10 ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อยืนยันเรื่องการมีสิทธิในที่ดินของชาวเลเราไวย์ ที่มงานได้มีงานวิจัยรองรับ และเชื่อว่าชาวเลเราไวย์เป็นเจ้าของที่ดินจริงเข้ามาอยู่ก่อน ซึ่งต่อมาเมื่อ มีธุรกิจการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้เกิดปัญหาการคุกคามพื้นที่ของชาวเลพื้นเมืองนั้นได้มีการหารือ ร่วมกับชาวเลเราไวย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษคิดค้นวิธีที่จะหาข้อมูล ซึ่งชาวเลเราไวย์ก็มีการขุด ค้นพบกระดูก แต่ก็เอาไปทำบุญไม่ได้คิดว่าจะเอามาเป็นหลักฐานในการพิสูจน์กับศาล จนกระทั่ง พันตำรวจโทประจักษ์ วงศ์สินธิ์ ผู้บัญชาการสำนักคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม กรมสอบสวน คดีพิเศษ มาร่วมหาพยานหลักฐานแล้วเห็นควรจะพิสูจน์อายุโครงกระดูก และจะต้องส่งไปตรวจ พิสูจน์ที่สหรัฐอเมริกา มีการตรวจจากกรมศิลป์ฯ ตามหลักวิชาการ ซึ่งเรื่องนี้ชาวเลเราไวย์ก็ไม่มี NGO ก็ไม่รู้ ซึ่งการที่บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญพิเศษที่ เรียกว่า “สหวิชาชีพ” ชาวเลเราไวย์ก็จะมีภูมิปัญญาในการเสาะหาว่ามีโครงกระดูกฝังไว้ตรงไหนก็ได้มี การทำงานร่วมกัน ผนวกความรู้กันหลากหลายวิชา นำไปสู่การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์สิทธิ์ และแก้ไขปัญหให้กับชาวเลเราไวย์ได้⁶⁴

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากกรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทยด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

2.2.1 สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม โดยคณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อ คืบความสุขให้คนในชาติ จัดทำข้อมูล “ปฏิรูป : กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม”⁶⁵ เกี่ยวกับ กรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยมีความเห็นว่า “จากสภาพโครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ภายใต้ อำนาจนักการเมืองระบบการคัดเลือกคดีพิเศษไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนทำให้มีความซ้ำซ้อน

⁶³ ปรีดา คงแป้น ผู้จัดการมูลนิธิชุมชนไท (18 สิงหาคม 2557)

⁶⁴ เฟิงอ้าง.

⁶⁵ คณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืบความสุขให้คนในชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. “ปฏิรูป : กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม” หน้า 35 - 37.

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

การพิจารณาคดี ขาดความโปร่งใส เป็นธรรม บางครั้งถูกนำไปเป็นประเด็นทางการเมือง ตลอดจนการตรวจสอบ ไม่สามารถกำกับให้มีความโปร่งใส ยุติธรรมในการพิจารณาคดีได้” และได้นำเสนอกรอบความเห็นร่วม โดยมีข้อเสนอเพื่อให้การดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความยุติธรรม โปร่งใส สร้างความมั่นใจแก่ประชาชน ประกอบด้วย 3 เรื่องหลัก ได้แก่

1) การปรับโครงสร้างกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(1) ให้ประธานในคณะกรรมการคดีพิเศษไม่ใช่นายกรัฐมนตรี เพื่อให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีความเป็นอิสระในการทำงาน

(2) ไม่ให้นักการเมืองเป็นกรรมการในคณะกรรมการคดีพิเศษ โดยแก้ไขพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นข้าราชการประจำ และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ เพื่อให้การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นอิสระปลอดจากอำนาจของนักการเมือง

(3) ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคดีพิเศษ จำนวน 9 คน ควรประกอบด้วยผู้มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในด้านเศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศหรือกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน เพื่อมิให้ถูกชักจูงโน้มน้าวหรือชี้นำไปทางใดทางหนึ่งที่มีผลต่อการพิจารณาหรือไม่รับเป็นคดีพิเศษ

(4) ยกเลิกการให้อำนาจอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้พิจารณาตัดสินให้คดีใดเป็นคดีพิเศษ เพื่อไม่ทำให้เป็นการรวบอำนาจไว้ที่อธิบดี และไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง

(5) ควรปรับเกณฑ์การพิจารณาการปรับย้าย และเลื่อนตำแหน่ง ข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ขจัดปัญหาระบบอุปถัมภ์แก่พรรคพวก

2) การปรับปรุงระบบการคัดเลือกคดีพิเศษ

(1) ยกเลิกระเบียบ ประกาศคำสั่ง กฎหมายใดๆ ที่ให้อำนาจอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถกำหนดวิธีการคัดเลือกคดีใดเป็นคดีพิเศษ โดยให้มีการกำหนดกฎเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินคดี

(2) ควรปรับปรุงบัญชีรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่มีมากเกินไป เพื่อสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(3) การปรับปรุงระบบการพิจารณาการทำความผิดพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องทำเป็นคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และการใช้ดุลยพินิจทางคดีต่างๆ ต้องลงมติ และถือเสียงข้างมากของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อความถูกต้อง และยุติธรรม

2.2.2 แนวคิดของพลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มอบนโยบายให้กรมสอบสวนคดีพิเศษทบทวนการทำงานและวัตถุประสงค์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยเฉพาะแนวทางการรับคดีอาญาทั่วไปเป็นคดีพิเศษ ซึ่งเจตนารมณ์ในการก่อตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนดให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ร่วมกันพิจารณาว่าสมควรรับคดีใดเป็นคดีพิเศษบ้าง แต่ในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา มีการแก้ไขและขยายคำจำกัดความของคดีพิเศษ โดยให้อำนาจอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ สามารถนำเสนอคดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) ต่อกคพ. เพื่อพิจารณารับเป็นคดีพิเศษได้ ซึ่งอาจมีความบกพร่องและอาจเป็นช่องทางให้ฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหารเข้ามาแทรกแซงการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ อีกทั้งยังอาจเกิดความซ้ำซ้อนกับการทำงานของหน่วยงานอื่น⁶⁶ และทำให้กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนและเกิดความเคลือบแคลงสงสัยจากสังคม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ : กรณีศึกษาการทำความเห็นทางคดี⁶⁷

นอกจากนั้น การรับคดีผิดความทางอาญาตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ มาเป็นคดีพิเศษโดยอัตโนมัติ นั้น มีรายละเอียดที่เป็นนามธรรม และบางคดีเป็นคดีที่มีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบอยู่แล้ว ในเบื้องต้น จึงเห็นควรให้การรับคดีพิเศษทุกคดีกลับไปใช้กลไกของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ในการพิจารณารับคดีอาญาที่จะนำเข้าไปเป็นคดีพิเศษอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการทำงานซึ่งอาจทำให้การทำงานล่าช้าไป แต่จะเป็นผลดีมากกว่า ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวยังไม่จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานเดิมของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพียงแต่ต้องการให้การรับเป็นคดีพิเศษมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น⁶⁸

3. การอภิปรายผล

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) และกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.80 ($\bar{x} = 3.64$) เมื่อเปรียบเทียบผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ ดังตารางต่อไปนี้

⁶⁶ รายงานการศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ : กรณีศึกษาการทำความเห็นทางคดี (สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2555)

⁶⁷ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2555.

⁶⁸ ผู้จัดการออนไลน์. รว. ยุติธรรม มอบนโยบาย DSI สั่งปรับเกณฑ์รับคดีพิเศษ, 29 ตุลาคม 2557.

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2553 – 2556

ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ	ร้อยละ
พ.ศ. 2553	87.7
พ.ศ. 2554	84.8
พ.ศ. 2555	68.2
พ.ศ. 2556 (เอแบคโพล)	88.3
พ.ศ. 2556 (กรมสอบสวนคดีพิเศษ)	72.7

เมื่อเปรียบเทียบผลสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษในปี พ.ศ. 2553 – 2556 พบว่า ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2556 ที่ดำเนินการโดยเอแบคโพล สูงที่สุด รองลงมา คือ ปี พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2554 ทั้งนี้ เนื่องจากในปี พ.ศ. 2555 กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซึ่งเป็นการขัดแย้งภายในประเทศ จึงย่อมจะกระทบต่อความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ในปี พ.ศ. 2556 กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามการกระทำความผิดอาญาที่เป็นคดีพิเศษสำคัญๆ จำนวนมาก มีผลงานเป็นที่ที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษมากขึ้น

สำหรับการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2557 นี้ แม้ว่าผลการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าว เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 17 เมษายน 2557) ที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างจำกัด แต่ก็เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง และมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ดังนั้น ผลการสำรวจครั้งนี้ควรนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนากรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไปได้

ทั้งนี้ ผลการสำรวจนี้มีข้อสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการแจ้งความ คืบหน้า/ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำที่สุดโดยในกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.00 ($\bar{X} = 3.60$) และในกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 70.40 ($\bar{X} = 3.52$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการแจ้งความ คืบหน้า/ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำที่สุดทั้งในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

อนึ่ง สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ) ได้นำผลการสำรวจดังกล่าวไปพัฒนากระบวนการแจ้งความ คืบหน้าและผลการ

ดำเนินงานในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ โดยอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีคำสั่งที่ 1785/2556 แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการแจ้งความ คืบหน้าและผลการดำเนินงานในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษซึ่งคณะทำงานดังกล่าวได้จัดทำรายงานการศึกษา เรื่อง การพัฒนากระบวนการแจ้งความ คืบหน้าและผลการดำเนินงานในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ นำเสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อพิจารณาดำเนินการให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษต่อไป และอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับทราบและให้นำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลคดี และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการแจ้งความ คืบหน้าและผลการดำเนินงานในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษตามที่คณะทำงานเสนอให้ผู้บัญชาการสำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบมีความเห็นเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการต่อไป ตามท้ายบันทึกข้อความที่ ยธ 0817/1018 ลงวันที่ 3 กันยายน 2557 ซึ่งสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ) ได้นำเสนอไปยังผู้บัญชาการสำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบเพื่อดำเนินการต่อไปแล้ว

นอกจากนั้น ยังมีประเด็นข้อเสนอแนะสำคัญๆ ที่ได้จากการสำรวจ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2555 และการสำรวจ เรื่อง ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2556 และนอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก่อนชั้นศาล⁶⁹ ซึ่งเป็นภาระเร่งด่วนที่กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีพิเศษจึงต้องมีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์โปร่งใสและตรวจสอบได้โดยไม่ถูกแทรกแซงทางการเมืองจากฝ่ายการเมืองและกลุ่มผู้มีอิทธิพล ดังนั้น จึงควรพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ เพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ/หรือ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1) กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ควรรับคดีอาญาธรรมดาเป็นคดีพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกันเจตนารมณ์ของการตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และสอดคล้องกับที่นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวในรายการ “อาทิตย์ สโมสรกับวิชณุ” สถานีโทรทัศน์ช่อง TNN 24 (3 สิงหาคม 2557) และนายวันชัย รุจนวงศ์ อธิบดีอัยการต่างประเทศ และโฆษกสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งกล่าวในการสัมมนาเวทีความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2557 ณ ห้อง 205 โรงแรมเซ็นทรัล และคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

2) ควรแก้ไของค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของ

⁶⁹ อ้างแล้ว (64)

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 และข้อเสนอแนะของพลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกล่าวในการสัมมนาเวทีความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2557 ณ ห้อง 205 โรงแรมเซ็นทรา และคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

3) ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาหรือคัดเลือกผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ได้คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และควรมีการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปจากการประชุมผู้บริหารกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งได้มีการหารือเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ เพื่อเสนอเป็นนโยบายเร่งด่วนให้คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) พิจารณา ซึ่งเสนอให้มีการปรับการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้มีความโปร่งใสไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองโดยเฉพาะตำแหน่งของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องสร้างหลักประกันการทำงานเริ่มจากหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาหรือคัดเลือกอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ควรปรับให้มีมาตรฐานคล้ายกับการคัดเลือกของคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ที่ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมแต่งตั้งด้วยไม่ใช่มิแต่เนกการเมือง

(2) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีพิเศษและภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างชัดเจนและถูกต้อง เนื่องจากยังมีประชาชนจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจคำว่า “คดีพิเศษ” และบทบาทหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำการศึกษาความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้วยวิธีการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างการสำรวจเชิงคุณภาพและการสำรวจเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจและการประชุมรับฟัง/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๖๙ คน ซึ่งมีผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๓ ของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาฯ ทั้งหมด

1. บทสรุป

ผลการสำรวจเชิงปริมาณ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อผลงานด้านการสืบสวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.00 ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมา คือ (1) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียก หน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น และ (3) การบันทึก ถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 76.20 ($\bar{x} = 3.81$), 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) และ 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ สำหรับสำหรับกระบวนการสืบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ($\bar{x} = 3.60$)

ส่วนกระบวนการสอบสวน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.80 ($\bar{x} = 3.64$) โดยการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยานเป็นกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.60 ($\bar{x} = 3.78$) รองลงมา คือ (1) การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย (2) การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย และ (3) การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 74.00 ($\bar{x} = 3.70$), 73.80 ($\bar{x} = 3.69$) และ 73.80 ($\bar{x} = 3.69$) ตามลำดับ สำหรับกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.40 ($\bar{x} = 3.52$)

ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

สำหรับการสำรวจเชิงคุณภาพจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้แทนแต่ละภาคส่วน
สรุปได้ดังนี้

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติงานร่วมกับภาคประชาชนทำให้สามารถช่วยเหลือ
และแก้ไขปัญหาเรื่องเด็กและสตรี ปัญหาลพิษและการลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตราย และ
ปัญหาชาวเลราไวย์ ซึ่งเป็นปัญหาหรือร้องในสังคมไทย โดยเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
เข้าปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้มีการประชุมหารือแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน
ระหว่างชุมชนกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำให้การสืบสวนสอบสวนมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

(2) การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องประสบกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลและกลุ่ม
ผลประโยชน์ต่างๆ ทำให้ต้องเผชิญกับแรงกดดันต่างๆ แต่เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
ต่างก็มีความตั้งใจและจริงใจในการทำงาน ทำให้สามารถช่วยเหลือประชาชนและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

(3) กรมสอบสวนคดีพิเศษทำงานเชิงรุกที่ใกล้ชิดกับประชาชน จึงเป็นหน่วยงาน
ซึ่งเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ โดยบุคลากรที่มีศักยภาพ มีความจริงจังในการทำงาน มีการแก้ไข
ปัญหาที่หลากหลาย และมีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องทั้งในระดับของผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการ
ทำให้ทราบถึงต้นตอของปัญหา มีการตรวจสอบติดตามปัญหาโดยร่วมกับชุมชน ทำให้สามารถแก้ไข
ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ประชาชนจึงมีความเชื่อมั่นว่ามีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนในเชิง
ลึกและกว้างขวาง โดยการทำงานร่วมกับภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย
มีการบูรณาการร่วมกัน ก่อให้เกิดผลการทำงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และใช้งบประมาณไม่มาก
แต่การทำงานร่วมกับชุมชน โดยจะมีตัวแทนหรือผู้นำในการเรียกร้องเข้าไปร่วมทำงานด้วย เป็น
การเปิดตัวทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความเสี่ยงตกอยู่ในอันตราย และทำให้เกิดแรงกดดัน กรมสอบสวน
คดีพิเศษต้องมมีมาตรการดูแลบุคคลเหล่านี้ด้วย

(4) ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีพิเศษคลาดเคลื่อน และการกำหนดให้
คดีใดบ้างเป็นคดีพิเศษยังไม่ชัดเจน เพราะบางคดีก่อให้เกิดผลเสียหายร้ายแรง เช่น คดีเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็นคดีพิเศษและคณะกรรมการคดีพิเศษไม่ได้รับ
เป็นคดีพิเศษ ทำให้ไม่มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดต่อสิ่งแวดล้อมใน
ลักษณะดังกล่าวได้อย่างมีรวดเร็ว ประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

(5) การทำงานในช่วงแรกของกรมสอบสวนคดีพิเศษยังถือว่าผลงานคดีเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินทางปัญญายังมีจำนวนน้อย โดยที่ปัญหาด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่มีมูลค่าสูงและมี
ผลกระทบในวงกว้าง กล่าวคือ บริษัทที่ผลิตสินค้าแล้วมีการละเมิดปลอมแปลงสินค้า สินค้าขาย
ไม่ได้ ต้องยกเลิกกิจการ ลูกจ้างตกงาน เป็นหนี้สิน โดยเฉพาะหากละเมิดสินค้าจากต่างประเทศ
ก็จะมีผลกระทบกับคนทั้งประเทศ โดยมีผู้ได้รับผลประโยชน์อยู่เพียงกลุ่มคนกลุ่มเดียว ขอให้
กรมสอบสวนคดีพิเศษทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดด้านทรัพย์สินทางปัญญา
อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้

(6) กรมสอบสวนคดีพิเศษมีระบบในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเข้าถึงพื้นที่ที่มีการแจ้งเรื่องร้องเรียนได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่หน่วยงานอื่นเข้าไม่ได้ หรือไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้กรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถปิดคดีได้เร็ว แต่ที่ผ่านมา เมื่อเทียบกับจำนวนการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นจริง และมูลค่าความเสียหาย จำนวนคดีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการจึงยังถือว่ามึ้นจำนวนน้อย ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงหวังพึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างมากซึ่งนอกจากจะช่วยในการสืบสวนสอบสวนแล้ว การมีกรมสอบสวนคดีพิเศษยังทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ลดการข่มขู่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ง่ายต่อการดำเนินคดีมากขึ้นด้วย

(7) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรต้องมีการขยายงานรองรับปัญหาสถานการณ์อาชญากรรมที่เป็นคดีพิเศษ และต้องขยายศักยภาพเหมือน FBI ต้องสร้างภาพลักษณ์การทำงานที่น่าเกรงขามและความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย

(8) ปัจจุบันการค้ำนุษย์มีความสลับซับซ้อนมีความเกี่ยวโยงเครือข่ายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ หรือกรณีที่มีผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง การมีกรมสอบสวนคดีพิเศษทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนในเชิงลึกได้มากกว่าหน่วยงานอื่น แต่ขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษคงไว้ ซึ่งความตรงไปตรงมา ไม่เห็นแก่พวกพ้อง การทำงานด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากการแก้ไขปัญหาการค้ำนุษย์ต้องมีการประสานงานอย่างรวดเร็ว จึงจะช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายได้

(9) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรทำเรื่องกรณีพิพาทเกี่ยวกับพื้นที่ทำกินหรือที่อยู่อาศัย และการคุกคามเกี่ยวกับสิทธิในพื้นที่ดินเพิ่มมากขึ้น โดยการทำงานร่วมกับชุมชน จะได้รับข้อมูลจากหลายๆ ภาคส่วนทำให้การทำงานประสบความสำเร็จได้

(10) บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญพิเศษที่เรียกว่า “สหวิชาชีพ” โดยการทำงานร่วมกันของบุคลากรจากหลากหลายสาขา ผนวกความรู้กันหลากหลายวิชา นำไปสู่การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์สิทธิ์และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม การที่โครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ภายใต้อำนาจนักการเมือง ระบบการคัดเลือกคดีพิเศษไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนทำให้มีความซ้ำซ้อน การพิจารณาคดี ขาดความโปร่งใส เป็นธรรม บางครั้งถูกนำไปเป็นประเด็นทางการเมือง ตลอดจนการตรวจสอบ ไม่สามารถกำกับให้มีความโปร่งใส ยุติธรรมในการพิจารณาคดีได้ ทำให้การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษถูกสังคมเคลือบแคลงสงสัยว่าจะถูกแทรกแซงจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จึงมีข้อเสนอให้มีการปรับโครงสร้างกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งในส่วนของการบังคับบัญชากรมสอบสวนคดีพิเศษ และคณะกรรมการคณะกรรมการคดีพิเศษ ให้มีความเป็นอิสระในการทำงาน และปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองและที่สำคัญ คือ การกำหนดกรอบเกี่ยวกับการรับเป็นคดีพิเศษ หรือกำหนดให้คดีใดเป็นคดีพิเศษให้มีความชัดเจน และมีเหตุและผลในการรับเป็นคดีพิเศษ

นอกจากนั้น ยังเห็นควรปรับปรุงระบบการสืบสวนสอบสวนและการทำความเข้าใจทางคดีให้ถูกต้องและยุติธรรม และปรับเกณฑ์การพิจารณาการปรับย้าย และเลื่อนตำแหน่งข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ขจัดปัญหาระบบอุปถัมภ์แก่พรรคพวก

2. ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ได้จากการประชุมสัมมนาดังกล่าว สรุปแนวทางการพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษที่สำคัญๆ ได้ดังนี้

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรจัดให้มีระบบการแจ้งความคืบหน้า และผลการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษภายใต้ขอบเขตของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเร่งด่วน

(2) เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษและตามที่กฎหมายกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทั่วถึง เป็นกลางและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย จึงเห็นควรแก้ไขพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) หลักเกณฑ์และวิธีการรับเป็นคดีพิเศษ ต้องมีความ ชัดเจน โดยการกำหนดกรอบในการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ รับเป็นคดีพิเศษ

2) องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.)

3) หลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาหรือคัดเลือกผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(3) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับ “คดีพิเศษ” และ “อำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” รวมทั้งเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงและใช้บริการ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากยิ่งขึ้น

(4) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรปฏิบัติหน้าที่ในงาน “คดีพิเศษ” ที่ต้องใช้เทคนิคและทักษะความชำนาญในการสืบสวนสอบสวนแบบ “สหวิชาชีพ” ที่มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน รวมทั้งที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชน ตลอดจนजनความมั่นคงของประเทศในมิติต่างๆ เป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. **สถิติสำหรับงานวิจัย**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). **ความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้อง ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ**, 2553.

กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). **ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ**, 2554.

กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). **ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ**, 2555.

กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). **ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ**, 2556.

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม. **คู่มือการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2548.

คณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. **ปฏิรูป: กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม**, 2557.

จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช. **หลักและทฤษฎีการสอบสวน**. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, ๒๕๕๐.

พงษ์ธร ัญญสิริ. **กระบวนการและการบริหารงานยุติธรรมไทย**. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2556.

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.

ประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม. นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ผลวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือดีเอสไอในสายตาของสาธารณชน กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนทั่วไปใน 17 จังหวัดของประเทศ”, 2556.

อุทัย เลาหวิเชียร. **เอกสารการสอน ร.อ. 600 หลักการจัดการ**. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ, 2544.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการพิจารณารางวัลผลงานวิจัยดีเด่น
กระทรวงยุติธรรม ประจำปี 2557

บันทึกข้อความ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ
เลขที่รับ 5287
วันที่ 16 ก.ค. 2558
เวลา 16.00 น. ผู้รับ.....

ส่วนราชการ สกธ. สวพ. โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๗๕๕

ที่ ยศ ๐๙๐๔/๑๐๓๑

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ผลการพิจารณารางวัลผลงานวิจัยดีเด่นกระทรวงยุติธรรมประจำปี ๒๕๕๗

สำนักงานและสืบสวนคดีพิเศษ
เลขที่รับ 2295
วันที่ 17 ก.ค. 2558
เวลา 11.37

เรียน อสพ.

ตามที่หน่วยงานของท่านได้ส่งผลงานวิจัยเข้ารับการพิจารณารางวัลผลงานวิจัยดีเด่นกระทรวงยุติธรรมประจำปี ๒๕๕๗ จำนวน ๑ เรื่อง และฝ่ายเลขานุการได้รวบรวมเสนอให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้ว นั้น

ฝ่ายเลขานุการขอเรียนว่า คณะกรรมการพิจารณาและประเมินผลงานวิจัยของกระทรวงยุติธรรม ได้พิจารณารางวัลผลงานวิจัยดีเด่นกระทรวงยุติธรรมประจำปี ๒๕๕๗ และมีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยแบ่งประเภทรางวัล ดังต่อไปนี้

๑. รางวัลผลงานวิจัยดีเด่น ไม่มีผลงานวิจัยได้รับรางวัล

๒. รางวัลผลงานวิจัยดี จำนวน ๓ รางวัล ได้แก่

๒.๑ ผลงานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่มีต่อผู้เสียหายและผู้กระทำผิด” โดย กรมคุมประพฤติ

๒.๒ ผลงานวิจัยเรื่อง “การสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” โดย กรมสอบสวนคดีพิเศษ

๒.๓ ผลงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนากรมคุมประพฤติสู่ความเป็นมืออาชีพ” โดย กรมคุมประพฤติ

๓. รางวัลชมเชย ไม่มีผลงานวิจัยได้รับรางวัล

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการได้ส่งข้อเสนอแนะของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาผลงานวิจัยเพื่อให้ท่านได้ทราบด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ นี้อีกการมอบรางวัลผลงานวิจัยดีเด่นกระทรวงยุติธรรมประจำปี ๒๕๕๗ ทาง สกธ. จะแจ้งให้ทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผบ.สพ.
เพื่อโปรดทราบ
เห็นควรมอบ พ.ร.บ.
พิจารณาดำเนินการ

(นายภาสกร เจนประวิทย์)
รอง ผบ.สพ.

17 ก.ค. 2558

(นางสาวดวงหทัย แนวพณิช)
ผช. เฉพาะด้านนโยบายและแผน
รท.ผอ.สวพ.
ปรท.ผอ.สกธ.

มอบ...
พ.ต.ท.
(ชินโชติ พุฒิวรรธนาค)
ผบ.สพ.

แจ้ง อ.ม. พิ.พ. 20 ก.ค. 2558
ฝ่ายปกครอง

(นายพีระพัฒน์ อิงพงษ์พันธ์)
ผบ.สบก.
๑๖ ก.ค. ๒๕๕๘

ภาคผนวก ข
แบบสำรวจ

เลขที่

แบบสำรวจ เรื่อง “ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ”

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสำรวจนี้ จะนำเสนอในภาพรวมและไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสำรวจแต่อย่างใด

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ ที่ตรงกับความเป็นจริง สำหรับเจ้าหน้าที่

- ๑. อายุของท่าน
๑. ต่ำกว่า ๓๐ ปี ๒. ๓๐ - ๔๐ ปี ๓. ๔๑ - ๕๐ ปี ๔. มากกว่า ๕๐ ปี
๒. อาชีพหลัก
๑. ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๒. พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน
๓. ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ/วิชาชีพอิสระ ระบุ

ส่วนที่ ๒ ก. ความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือตามความคิดเห็นของท่าน สำหรับเจ้าหน้าที่

Table with 5 columns: ข้อ, ความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ, ระดับความเชื่อมั่น (มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด)

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค

ขออนุมัติโครงการการสำรวจเรื่องความ
เชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/

กรมสอบสวนคดีพิเศษ
และคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน

เลขที่รับ	437
วันที่	12 มี.ค. 2557
เวลา	16:15 น.

สำนักบริหารกลาง	
เลขที่รับ	2043
วันที่	12 มี.ค. 57
เวลา	12.23.00 น.

บันทึกข้อความ

สำนักงานอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ	
เลขที่รับ	2260
วันที่	10 มี.ค. 2557
ผู้รับ	ว.ช.ช.

ส่วนราชการ พ.ศ.สพ.น. โทร. ๐๒-๑๔๒-๒๗๖๕-๖

ที่ ย5.๐๘๑๗/ ๖๗๐/๖ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุมัติโครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ

เรียน อสพ.

๑. เรื่องเดิม

ตามที่ สพ.น. ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงของประเทศไทยในมิติของการสืบสวนคดีพิเศษ (Stakeholder Domestic) ตัวชี้วัดระดับองค์กร “ร้อยละความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” และตัวชี้วัดระดับหน่วยงาน “ระดับความสำเร็จของการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

สพ.น. จึงเห็นควรดำเนินการโครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับการสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้เพิ่มมากขึ้นต่อไป โดยได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ภายใต้วงเงิน ๙๘,๐๐๐.๐๐ บาท (เก้าหมื่นแปดพันบาทถ้วน) ทั้งนี้ การดำเนินโครงการดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรม ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ขออนุมัติโครงการ และแต่งตั้งคณะทำงาน
- ๒.๒ จัดทำแผนการดำเนินโครงการ และออกแบบสำรวจ
- ๒.๓ จัดประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานและแบบสำรวจ
- ๒.๔ ดำเนินการทดสอบแบบสำรวจ ปรับปรุงแบบสำรวจ และจัดเก็บข้อมูล
- ๒.๕ จัดประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- ๒.๖ จัดเก็บข้อมูล ประมวลผล และวิเคราะห์ผลการศึกษา
- ๒.๗ จัดทำ (ร่าง) รายงานการศึกษา พร้อมข้อเสนอแนะ
- ๒.๘ จัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการศึกษาต่อสาธารณะ
- ๒.๙ จัดทำรายงานการศึกษาลบสมบูรณ พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้น เสนอต่อผู้บริหาร

๒.๑๐ เผยแพร่ผลการศึกษาในรูปของเอกสารเผยแพร่และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๓. ข้อพิจารณา

๓.๑ พิจารณานำเสนอขออนุมัติโครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามที่แนบท้ายนี้

๓.๒ พิจารณานำเสนอขออนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวนเงิน ๙๘,๐๐๐.๐๐ บาท (เก้าหมื่นแปดพันบาทถ้วน) ตามที่แนบท้ายนี้

๓.๓ พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานตามโครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามที่แนบท้ายนี้

๔. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติและพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงาน ตามข้อพิจารณา ๓.๑, ๓.๒ และ ๓.๓ ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

พ.ต.ต.

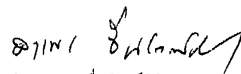
(สุรียา สิงทมล)

ผบ.สพน.

เรียน อสพ.

พิจารณาแล้ว เห็นควรอนุมัติตามข้อ ๓.๑ - ๓.๒ และ
ดำเนินการตามข้อ ๓.๓ ที่ ผบ.สพน.เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรด
ลงนามในเอกสารโครงการและคำสั่งที่แต่งตั้งมาพร้อมนี้

(นางคิวาพร ชื่นจิตต์ศิริ)

รองฯ สพ.(๒)

๑๘ มี.ค. ๒๕๕๗

อนุฯ.

สนทมาแล้ว

๒๓ ๒๔-3-57

(นายอาทิตย์ เพ็งติงษ์)
อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

โครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗

๑. ชื่อโครงการ การสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ

๒. หลักการและเหตุผล

กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และโดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำอาชญากรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่สอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวเป็นการเฉพาะอย่างชัดเจน ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งการให้อำนาจดังกล่าวนี้ ทำให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีพิเศษถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ เช่น สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการเดินทางและในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน เป็นต้น

ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๗๔ และ ๗๘ (๔) (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างเคร่งครัด กล่าวคือ การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องยึดหลักกฎหมาย วางตนเป็นกลาง รักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในการพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

ตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด จนมีผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีการติดตามผลการปฏิบัติราชการและปรับปรุงการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่อง โดยการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชน เพื่อนำผลที่ได้จากการสำรวจไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

อนึ่ง ปัจจุบันการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสภาการณ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดการกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นคดีพิเศษ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ บังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม อันจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับการปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัยจาก

อาชญากรรมที่เป็นคดีพิเศษ มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วย ความสงบสุข อีกทั้งหากมีการกระทำผิดที่เป็นคดีพิเศษเกิดขึ้น ก็มีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับการอำนวย ความยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ อันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และความ มั่นคงของประเทศในด้านอื่นๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ประเทศ ทำให้ประเทศมีความมั่นคง และมีเสถียรภาพสามารถเผชิญกับสภาวะการณ์ต่างๆ ที่เป็นภัยคุกคาม ทั้งจากภายในประเทศและจากภายนอกประเทศได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ และให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงของประเทศในมิติของการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (Stakeholder Domestic) ตัวชี้วัดระดับองค์การ (DSI ๐๑) “ร้อยละความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” และตัวชี้วัดระดับหน่วยงาน (DSI ๐๑๑) “ระดับความสำเร็จของการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” ตาม คำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้สัมฤทธิ์ผล สำนักพัฒนาและสนับสนุน คดีพิเศษจึงจัดทำโครงการการศึกษา เรื่อง “การสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/ กรมสอบสวนคดีพิเศษ” เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับการสร้างความเชื่อมั่นของ สาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้เพิ่มมากขึ้นต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
- ๓.๒ เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
- ๓.๓ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวน สอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้น

๔. เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๔.๑ ผลผลิต : เอกสารรายงานการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/ กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน ๑ เรื่อง

๔.๒ ผลลัพธ์ : ทราบระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวน คดีพิเศษ และนำผลการศึกษามาจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้มากขึ้นต่อไป

๕. วัน สถานที่ดำเนินการ

๕.๑ วัน/เดือน/ปี : มกราคม ๒๕๕๗ - กันยายน ๒๕๕๗

๕.๒ สถานที่ : กรมสอบสวนคดีพิเศษ ประกอบด้วย

- สำนักคดี/กลุ่มงาน/ศูนย์ต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานคดี
- ศูนย์ช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ประชาชน กรมสอบสวนคดีพิเศษ

- ศูนย์เครือข่ายและพันธมิตรภาคประชาชน กรมสอบสวนคดีพิเศษ
หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๖. การดำเนินการกิจกรรม

๖.๑ กิจกรรม

- (๑) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ขออนุมัติโครงการ และแต่งตั้งคณะทำงาน
- (๒) จัดทำแผนการดำเนินโครงการ และออกแบบสำรวจ
- (๓) จัดประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานและแบบสำรวจ
- (๔) ดำเนินการทดสอบแบบสำรวจ ปรับปรุงแบบสำรวจ และจัดเก็บข้อมูล
- (๕) จัดประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/
กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- (๖) จัดเก็บข้อมูล ประมวลผล และวิเคราะห์ผลการศึกษา
- (๗) จัดทำ (ร่าง) รายงานการศึกษา พร้อมข้อเสนอแนะ
- (๘) จัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการศึกษาต่อสาธารณชน
- (๙) จัดทำรายงานการศึกษาดัชนีสมบูรณ์ พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและ
ยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้น เสนอต่อผู้บริหาร
- (๑๐) เผยแพร่ผลการศึกษาในรูปแบบของเอกสารเผยแพร่และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๖.๒ ระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ลำดับที่	กิจกรรม	ปีงบประมาณ ๒๕๕๗											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑	ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ขออนุมัติโครงการ และแต่งตั้งคณะทำงาน				←	→							
๒	จัดทำแผนการดำเนินโครงการ และการออกแบบสำรวจ					←	→						
๓	จัดประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานและแบบสำรวจ							←	→				
๔	ดำเนินการทดสอบแบบสำรวจ ปรับปรุงแบบสำรวจ และจัดเก็บข้อมูล								←	→			

ลำดับที่	กิจกรรม	ปีงบประมาณ ๒๕๕๗											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๕	จัดประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ								←	→			
๖	จัดเก็บข้อมูล ประมวลผลและวิเคราะห์ผลการศึกษา									←	→		
๗	จัดทำ (ร่าง) รายงานการศึกษา พร้อมข้อเสนอแนะ									←	→		
๘	จัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการศึกษาต่อสาธารณะ											←	→
๙	จัดทำรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้น เสนอต่อผู้บริหาร											←	→
๑๐	เผยแพร่ผลการศึกษาในรูปแบบของเอกสารเผยแพร่และสื่ออิเล็กทรอนิกส์												◀

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

๘. งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ วงเงิน ๙๘,๐๐๐.๐๐ บาท (เก้าหมื่นแปดพันบาทถ้วน) รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

๙. การประเมินผลโครงการ

๙.๑ ตัวชี้วัดโครงการ : รายงานการศึกษา จำนวน ๑ ฉบับ

๙.๒ เครื่องมือการประเมินโครงการ : แบบประเมินผล

๙.๓ ประเมินผลโดย : ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการสำรวจและผู้เข้าร่วมประชุม/กิจกรรม

๑๐. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๐.๑ รายงานการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/
กรมสอบสวนคดีพิเศษ

๑๐.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/
กรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้นต่อไป

๑๑. ผู้เสนอโครงการ

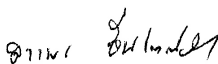
พันตำรวจตรี

(สุรียา สิงทมล)

ผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

๑๒. ผู้พิจารณาโครงการ

(นางศิวาพร ชื่นจิตต์ศิริ)

รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๑๓. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายธาริต เพ็งดิษฐ์)

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

แบบประมาณการงบประมาณ

โครงการ/กิจกรรม การสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ

รายละเอียดค่าใช้จ่าย	
๑. ค่าอาหาร	
๑.๑ ค่าอาหารไม่ครบมื้อ (ประชุมคณะทำงาน) (จำนวน ๑๕ คน*๑๕๐ บาท*๑๐ ครั้ง)	๒๒,๕๐๐ บาท
๑.๒ ค่าอาหารไม่ครบมื้อ (ประชุมกลุ่มย่อย) (จำนวน ๒๐ คน*๑๕๐ บาท*๔ ครั้ง)	๑๒,๐๐๐ บาท
๑.๓ ค่าอาหารไม่ครบมื้อ (ประชุมนำเสนอผลการศึกษา) (จำนวน ๘๐ คน*๑๕๐ บาท*๑ ครั้ง)	๑๒,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	
๒.๑ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม (ประชุมคณะทำงาน) (จำนวน ๑๕ คน*๒๕ บาท*๑ มื้อ*๑๖ ครั้ง)	๖,๐๐๐ บาท
๒.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม (ประชุมกลุ่มย่อย) (จำนวน ๑๕ คน*๒๕ บาท*๑ มื้อ*๔ ครั้ง)	๑,๕๐๐ บาท
๒.๓ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม (ประชุมนำเสนอผลการศึกษา) (จำนวน ๘๐ คน*๒๕ บาท*๑ มื้อ*๑ ครั้ง)	๒,๐๐๐ บาท
๓. ค่าที่พัก (จำนวนคน*.....บาท*.....คืน) บาท
๔. ค่าวิทยากร	
๔.๑ ค่าวิทยากรภาครัฐ (จำนวนคน*.....บาท*.....ชม.) บาท
๔.๒ ค่าวิทยากรเอกชน (จำนวนคน*.....บาท*.....ชม.) บาท
๕. ค่าเอกสารเผยแพร่ (จำนวน ๑๘๐ บาท * ๑๐๐ เล่ม)	๑๘,๐๐๐ บาท
๖. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ	๒๔,๐๐๐ บาท
๗. ค่า..... (จำนวนคน*.....บาท) บาท
	รวมเงิน ๙๘,๐๐๐ บาท

คำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ที่ กคป./ ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานตามโครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่น
ในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ด้วยกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มอบหมายให้สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามตัวชี้วัดระดับองค์การ (DSI ๐๑) “ร้อยละความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” และตัวชี้วัดระดับหน่วยงาน (DSI ๐๑๑) “ระดับความสำเร็จของการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (๒) เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ และ (๓) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้น

เพื่อให้การดำเนินการตามตัวชี้วัดดังกล่าว เป็นไปตามคำรับรองการปฏิบัติราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ และเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีคณะทำงาน ซึ่งมีรายชื่อและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. คณะที่ปรึกษา

๑. อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
๒. รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
๓. ผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๔. ผู้บัญชาการสำนักคดีทุกสำนัก
๕. ผู้บัญชาการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
๖. รองผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

๒. คณะทำงาน

๑. ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ หัวหน้าคณะทำงาน
๒. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร คณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการส่วนฝึกความเชี่ยวชาญ คณะทำงาน

/ ๔. นางสาวนันทนา ...

๔. นางสาวนันทนา	เครื่องหงส์	คณะทำงาน
	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ	
๕. นางสาววิชรา	ไชยสาร	คณะทำงานและเลขานุการ
	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการพิเศษ	
๖. นางอรทัย	เพชรสันทัด	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ	
๗. พันตำรวจตรีหญิง วารุณี คำวะรัตน์		คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ	

ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. การดำเนินโครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามที่กำหนดในแผนการดำเนินโครงการ

๒. ดำเนินการสำรวจและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย พร้อมวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าร่างรายงานผลการศึกษา นำเสนอผลการศึกษาต่อที่ประชุม และจัดทำรายงานการสำรวจฉบับสมบูรณ์ นำเสนอต่อผู้บริหาร พร้อมเผยแพร่ผลการศึกษาตามความเหมาะสม

๓. ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งฝ่ายพัสดุและกลุ่มค่าใช้จ่ายคดีพิเศษ กรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบพัสดุฯ หรือระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย

โดยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้อยู่ในการกำกับดูแล สนับสนุน และการให้ความช่วยเหลือของคณะที่ปรึกษาตามขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายธาริต เพ็งดิษฐ์)

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม
128 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทร. 0-2831-9888 <http://www.dsi.go.th/>
หรือสายด่วน โทร. 1202 ทั่วประเทศ